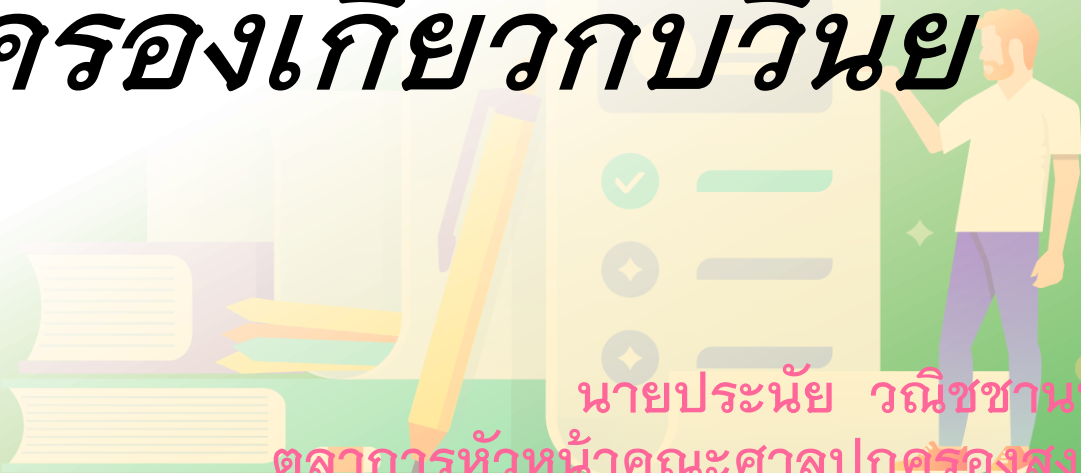

การดำเนินการทางวินัยและ คดีปกครองเกี่ยวกับวินัย

นายประนัย วณิชชานนท์
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

ความสัมพันธ์ระหว่างความผิดทางวินัยและความผิดทางอาญา ผลของคำพิพากษาในคดีอาญาไม่ผูกพันผู้มีอำนาจพิจารณาโทษทางวินัย

๑. ศาลอาญายกฟ้อง โดยยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลย
การยกฟ้องดังกล่าวไม่ผูกพันในการพิจารณาโทษทางวินัย

ทั้งนี้ เนื่องจากการดำเนินการทางวินัยและการดำเนินคดีอาญามีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน **กล่าวคือ** การดำเนินการทางวินัยมีวัตถุประสงค์เพื่อความเป็นระเบียบแบบแผนที่ดีในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพในการบริการประชาชน ส่วนการดำเนินอาญามีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของสังคมหรือบ้านเมือง (อ.๓๙๐/๒๕๕๑, อป.๕๓/๒๕๖๑)

๒. ศาลอาญายกฟ้อง โดยฟังข้อเท็จจริงว่า จำเลยไม่ได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ไม่ผูกพันผู้มีอำนาจพิจารณาโทษทางวินัย (อ.๓/๐๑/๒๕๖๓)

(พรบ.ตำรวจฯ มาตรา ๑๒๒ การดำเนินการทางวินัยไม่ต้องรอผลของคดีอาญา หากมีการลงโทษปลดออกหรือไล่ออกจากราชการไปแล้ว ต่อมาศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าไม่ได้กระทำความผิดทางอาญาให้ผู้บังคับบัญชาทบทวนการดำเนินการทางวินัยใหม่ หากผลการพิจารณาสอดคล้องกับผลของคำพิพากษา ก็ให้แก้ไขคำสั่งให้ถูกต้อง)

๓. ในคดีอาญาศาลฟังข้อเท็จจริงว่า จำเลยกระทำความผิดจริงและมีคำพิพากษาลงโทษ ในการดำเนินการทางวินัยให้นำคำพิพากษาในคดีอาญาที่ถึงที่สุดมาใช้ประกอบการพิจารณาโทษทางวินัยก็ได้

(พรบ.ตำรวจฯ มาตรา ๑๒๒ ดำเนินการลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการตำรวจไปแล้ว ต่อมาศาลในคดีอาญาพิพากษาว่ากระทำความผิดและการลงโทษทางวินัยที่ได้กระทำการไปแล้วนั้นเบากว่าผลของคำพิพากษา ก็ให้ผู้บังคับบัญชาทบทวนการลงโทษทางวินัยใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับผลของคำพิพากษา)

การดำเนินการทางวินัยไม่ต้องรอผลทางอาญาก่อน

การดำเนินการทางวินัยและการดำเนินคดีอาญามีความแตกต่างกัน เพราะ กระบวนการพิจารณาทางวินัยและทางอาญามีความแตกต่างกัน การรับฟังพยานหลักฐานก็แตกต่างกัน ทั้งการมีอยู่ของพยานหลักฐาน และการให้ถ้อยคำหรือการเบิกความของพยานอาจมีความแตกต่างกันได้ การดำเนินการทางวินัยจึงไม่จำเป็นต้องรอผลการพิจารณาทางอาญาก่อน แต่ประการใด (อ.๓๓๐/๒๕๕๐, อ.๕๒๔/๒๕๕๔)

(พรบ.ตำรวจ มาตรา ๑๒๒ วรรคหนึ่ง)

ผลการสอบสวนทางวินัยยังฟังไม่ได้ว่ากระทำผิดวินัย ผู้มีอำนาจ
ลงโทษทางวินัยจะต้องรอผลในทางอาญาก่อน

หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๙๐๕/ว ๙ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๐๕
แจ้งเวียนให้หน่วยงานถือปฏิบัติว่า หากการสอบสวนทางวินัยยังฟังไม่ได้ว่า
ผู้นั้นกระทำผิดวินัย และผู้นั้นยังตกอยู่ในฐานะเป็นผู้ถูกฟ้องคดีอาญาหรือ
ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดอาญาอยู่ด้วย **ในกรณีเช่นนี้ ผู้บังคับบัญชา ซึ่งมีอำนาจ**
ดำเนินการทางวินัยสามารถรอการดำเนินการในทางวินัยไว้ก่อนได้จนกว่า
จะทราบผลคดีอาญาได้

ถูกลงโทษทางวินัยไปแล้วต่อมาคณะกรรมการ ป.ป.ช.ชี้มูลว่าทุจริตต่อหน้าที่ผู้บังคับบัญชาจึงสั่งลงโทษตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.ชี้มูลการลงโทษทางวินัยใหม่จะถือเป็นการลงโทษในการกระทำความผิดเดียวกันหรือไม่

คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓/๒๕๕๓ ตามหลักกฎหมายทั่วไปห้ามมิให้ลงโทษบุคคลใดบุคคลหนึ่งมากกว่า ๑ ครั้ง สำหรับความผิดที่บุคคลนั้นได้กระทำความผิดเพียงครั้งเดียว ไม่ว่าความผิดที่บุคคลนั้นได้กระทำความผิดและโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะเป็นความผิดและโทษทางอาญา ความผิดและโทษทางปกครอง หรือความผิดและโทษทางวินัย นอกจากนั้น การลงโทษบุคคลไม่ว่าโทษนั้นจะเป็นโทษทางอาญา โทษทางปกครอง หรือโทษทางวินัย ถือว่าเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพในชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน ของผู้ถูกลงโทษ การลงโทษบุคคลมากกว่า ๑ ครั้ง สำหรับการกระทำความผิดที่บุคคลผู้นั้นได้กระทำความผิดเพียงครั้งเดียว จึงเท่ากับการจำกัดสิทธิ หรือเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญ

รับรองไว้โดยชัดแจ้ง หรือโดยปริยายเกินความจำเป็นแก่การรักษาไว้ซึ่งประโยชน์สาธารณะที่กฎหมายฉบับที่ให้อำนาจจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นๆ มุ่งหมายจะให้ความคุ้มครองอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช ๒๕๕๐

คดีนี้ เมื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่ง ปลัด อบต. ถูกกล่าวหาว่า เป็นกรรมการตรวจการจ้างและตรวจรับพัสดุโครงการก่อสร้างสะพานทางเดินเท้าคอนกรีตไม่เป็นไปตามแบบ และอบต.ได้สอบสวนและพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยไม่ร้ายแรง จึงได้ออกคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๕% เป็นเวลา ๓ เดือน ต่อมาคณะกรรมการ ป.ป.ช.ชี้มูลในเรื่องเดียวกันว่า ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่

โดยมิชอบหรือโดยทุจริต อบต.จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีจึงเห็นได้อย่างชัดว่า คำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช.เป็นการมีคำสั่งลงโทษซ้ำอีกครั้งหนึ่ง สำหรับการกระทำ ความผิดวินัยเรื่องเดียวกันกับที่ผู้ฟ้องคดีเคยถูกลงโทษทางวินัยมาแล้ว เมื่อยังไม่ได้มีการเพิกถอนคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๕% เป็นเวลา ๓ เดือน คำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีซ้ำอีกครั้งหนึ่งสำหรับการกระทำความผิดทางวินัยเรื่องเดียวกันกับที่ผู้ฟ้องคดีเคยถูกลงโทษมาแล้ว จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยหลักกฎหมายทั่วไป และบดบังบุญดีของรัฐธรรมนุญ

การดำเนินการทางวินัย ไม่มีอายุความ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๕๖/๒๕๕๖

ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เมื่อมีการกระทำความผิดวินัยย่อมต้องถูกดำเนินการทางวินัยเสมอ เนื่องจากการดำเนินการทางวินัยไม่มีอายุความ ผู้บังคับบัญชามีอำนาจดำเนินการทางวินัยได้แม้ว่าข้าราชการผู้นั้นจะได้กระทำความผิดวินัยมานานแล้วก็ตาม ทั้งนี้ เนื่องจากพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ มิได้กำหนดเรื่องอายุความของการดำเนินการทางวินัยไว้

ข้าราชการที่กระทำผิดวินัย แม้ต่อมาจะได้ออกจากราชการ (มิใช่ตาย) ผู้บังคับบัญชาก็ยังสามารถดำเนินการทางวินัยต่อไปได้ เสมือนยังไม่ได้ออกจากราชการ โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

๑) **ก่อนออกจากราชการ** มีการกล่าวหาเป็นหนังสือว่า ขณะรับราชการ กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง หรือมีกรณีถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่า กระทำผิดอาญา เว้นแต่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทไม่เกี่ยวกับราชการ หรือความผิดลหุโทษ

(แต่ต้องสั่งลงโทษภายใน ๓ ปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ)

(พรบ.ตำรวจฯ มาตรา ๑๒๙ วรรคหนึ่ง)

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๒๙/๒๕๕๑

เมื่อข้อเท็จจริงคดีนี้ปรากฏว่า ขณะที่ผู้ฟ้องคดีรับราชการครู ผู้ฟ้องคดีถูกฟ้องเป็นคดีอาญา ข้อหาทำคำรับรองแบบแปลนและรายงานคำนวณโครงสร้างอาคารอันเป็นเท็จ และข้อหาเป็นผู้มีวิชาชีพออกแบบควบคุมการก่อสร้าง ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ทำให้อาคารดังกล่าวถล่ม เป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิตและได้รับอันตรายสาหัสเป็นจำนวนมาก ศาลจังหวัดนครราชสีมา พิพากษาให้จำคุกผู้ฟ้องคดี ๒๐ ปี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน) จึงได้มีคำสั่งที่ ๒๑๘๐/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ผู้ฟ้องคดีกรณีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในเรื่องถูกฟ้องร้องดำเนินคดีอาญา ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนเสนอให้ชะลอการดำเนินการ

(มีต่อ)

(ต่อ)

ทางวินัยเพื่อรอฟังคำพิพากษาของศาลฎีกา แม้ศาลฎีกาจะมีคำพิพากษายกหลังจากวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๓ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีเกษียณอายุราชการ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีย่อมมีอำนาจดำเนินการทางวินัยต่อไปได้ เสมือนว่าผู้นั้นยังมิได้ออกจากราชการ การดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๙๘/๒๕๕๒

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (ผู้บัญชาการตำรวจภูธร ภาค ๓) ได้สั่งการให้สืบสวนข้อเท็จจริงกรณีมีผู้ร้องเรียนกล่าวหาว่า ผู้ฟ้องคดีเรียกรับเงินจากนาง ส. และนาง ช. โดยอ้างว่าจะนำไปช่วยเหลือให้น้องชายนาง ส. สอบเข้าเป็นตำรวจได้ ตั้งแต่วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นการดำเนินการทางวินัยก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะได้รับการอนุมัติให้ลาออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาและดำเนินการทางวินัยผู้ฟ้องคดีต่อไปได้ เสมือนว่าผู้ฟ้องคดียังมิได้ออกจากราชการ แม้ภายหลังผู้ฟ้องคดีจะลาออกจากราชการไปแล้วตามมาตรา ๑๐๖ แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๕๖/๒๕๕๖

ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะได้รับอนุญาตให้ลาออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งวิศวกรไฟฟ้า ๕ ได้ถูกบริษัท ช. ร้องเรียนต่อเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่า ผู้ฟ้องคดีได้เรียกรับเงินเพื่อตอบแทนการให้ความสะดวกในการส่งมอบงานที่รับจ้าง

ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า แม้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ลาออกจากราชการไปแล้วตั้งแต่วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ ซึ่งไม่มีสถานภาพเป็นข้าราชการแล้วก็ตาม แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจตามนัยมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ยังคงมีอำนาจดำเนินการสืบสวน

(มีต่อ)

(ต่อ)

หรือดำเนินการทางวินัยกับผู้ฟ้องคดีต่อไปได้เสมือนว่าผู้ฟ้องคดียังมิได้ออกจากราชการตามที่กฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังมีอำนาจดำเนินการทางวินัยกับผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๑๐๖ แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อการสั่งลงโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นการสั่งลงโทษตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดใน พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งตาม พ.ร.บ. รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง ให้ถือว่ารายงานการสอบสวนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ เป็น ส่วนของการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย แม้ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีลาออกจากราชการไปแล้วก็ไม่จำเป็นต้องมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดี

(มีต่อ)

(ต่อ)

ลาออกจากราชการก่อน แล้วจึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเพราะเหตุอื่น กรณีจึงเห็นได้ว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งที่ ๑๒๖/๒๕๔๓ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ย้อนหลังไปตั้งแต่วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตให้ลาออกจากราชการ ได้กระทำโดยชอบด้วยมาตรา ๓๐๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๘๘ และมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.ป. รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และข้อ ๖ (๖) ของระเบียบ ก.พ. ว่าด้วยวันออกจากราชการของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ อันเป็นไปตามกระบวนการ ขั้นตอนหรือวิธีการที่กำหนดแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีอำนาจสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการก่อน

๒) ภายหลังจากที่ข้าราชการผู้นั้นได้ออกจากราชการไปแล้ว ได้มีการกล่าวหาหรือถูกฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาคดีอาญาว่า ขณะรับราชการได้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือกระทำผิดทางอาญา ผู้มีอำนาจมีอำนาจดำเนินการทางวินัยต่อไปได้เสมือนว่ายังมีได้ออกจากราชการ

(โดยต้องเริ่มดำเนินการสอบสวนภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ออกจากราชการ และต้องสั่งลงโทษภายใน ๓ ปี นับแต่วันออกจากราชการ ตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสอง แห่งพ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ แก้ไขเพิ่มเติม ตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒)

(พรบ.ตำรวจ มาตรา ๑๒๙ วรรคสอง)

บทสรุป

ขณะรับราชการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง แม้จะ
ออกจากราชการไปแล้ว ก็ยังดำเนินการทางวินัยได้ ไม่ว่าจะเป็น
การกล่าวหา ก่อนหรือภายหลังออกจากราชการไปแล้วก็ตาม

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๑๐๐/๑ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติชี้มูลความผิดข้าราชการพลเรือนผู้ใด ซึ่งออกจากราชการแล้ว การดำเนินการทางวินัยและสั่งลงโทษแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตหรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแล้วแต่กรณี

(พรบ.ตำรวจฯ มาตรา ๑๓๐)

มีปัญหว่า ขณะนี้ยังไม่มีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๑๐๐/๑ หาก ป.ป.ช. หรือ ป.ป.ท. มีมติชี้มูลความผิดในขณะที่ข้าราชการพลเรือนผู้นั้นได้ออกจากราชการไปแล้ว ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยจะต้องออกคำสั่งลงโทษตามมติชี้มูลความผิดทางวินัยของ ป.ป.ช. หรือ ป.ป.ท. ภายในระยะเวลาเท่าใด นับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๕๕๙/๒๕๖๔

เห็นว่า ไม่ว่าจะมีการกล่าวหาไว้ก่อนหรือหลังออกจากราชการ ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยต้องสั่งลงโทษภายใน ๓ ปี นับแต่วันที่ข้าราชการพลเรือนผู้นั้นออกจากราชการ ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๐ แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ และยังเห็นว่า ตามมาตรา ๑๐๐ แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ เดิม (กรณีมีการกล่าวหาเป็นหนังสือ

(มีต่อ)

(ต่อ)

ก่อนออกจากราชการ) บัญญัติให้ผู้บังคับบัญชาต้องดำเนินการสอบสวนภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นจากราชการ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ต้องเริ่มดำเนินการสอบสวน ภายใน ๑๘๐ วันนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นจากราชการเช่นเดียวกัน หากเริ่มสอบสวนเมื่อพ้น ๑๘๐ วันนับแต่วันพ้นจากราชการ ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจไม่มีอำนาจในการ สั่งลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนผู้นั้นได้

กรณีข้าราชการผู้ถูกกล่าวหาตายในระหว่างการสอบสวนให้การดำเนินการทางวินัยแก่ผู้นั้นเป็นอันยุติ แต่ให้คณะกรรมการสอบสวน และผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนดำเนินการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องต่อไปเท่าที่สามารถจะกระทำได้แล้ว ทำความเห็นเสนอต่อกระทรวงเจ้าสังกัดเพื่อดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการหรือกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการแล้วแต่กรณี

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๑๕/๒๕๔๙

เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า นาง พ. เป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง และคณะกรรมการสอบสวนพิจารณาเห็นสมควรลงโทษไล่ออกจากราชการ แต่ อ.ก.พ.จังหวัดพัทลุงยังไม่ได้พิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๑๐๔ วรรคสอง (๓) แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ นาง พ. ได้ถึงแก่ความตายเสียก่อน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุง) จึงส่งรายงานการสอบสวนทางวินัยนาง พ. และสรุปความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย พร้อมทั้งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องไปให้สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขพิจารณา

(มีต่อ)

(ต่อ)

ดำเนินการเสนอให้รัฐมนตรีพิจารณาวินิจฉัยตามแนวทางปฏิบัติตามหนังสือ
กระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๔/๑๔๔๕๖ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๒๐
ซึ่งรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ถ้านาง พ. ไม่ถึงแก่ความตายเสียก่อน จะต้องได้รับ
โทษไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นทายาทของนาง พ. จึงไม่มีสิทธิได้รับเงิน
บำเหน็จตกทอดของนาง พ. ตามมาตรา ๕๓ แห่ง พ.ร.บ. บำเหน็จบำนาญข้าราชการ
พ.ศ. ๒๔๙๔ เหตุที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้รับเงินบำเหน็จตกทอดของนาง พ. จึงมิได้
เกิดจากการดำเนินการทางวินัยนาง พ. ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒
(จังหวัดพัทลุง) โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

การดำเนินการทางวินัย

“

ต้องมีการกล่าวหา ก่อน จึงจะดำเนินการทางวินัยได้

”

การจะดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างคนใดคนหนึ่งได้นั้น ก็ต่อเมื่อมีการกล่าวหาว่าคนเหล่านี้กระทำความผิดวินัยเสียก่อน ซึ่งการกล่าวหา นั้นจะปรากฏตัวผู้กล่าวหาหรือไม่ก็ได้ และข้อกล่าวหา นั้น จะมีพยานหลักฐานหรือไม่มีพยานหลักฐานสนับสนุนก็ได้

- ๑) ถ้าการกล่าวหา นั้นยังเป็นที่สงสัย หรือยังไม่มีพยานหลักฐานว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยหรือไม่ ให้ผู้บังคับบัญชารีบดำเนินการสืบสวนว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยหรือไม่

(พรบ.ตำรวจฯ มาตรา ๑๑๙ เมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการตำรวจกระทำผิดวินัย หากมีความจำเป็นหรือสมควรจะให้ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงก่อนก็ได้ และในการสืบสวนต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงข้อเท็จจริง ถ้าเห็นว่าไม่มีมูลให้สั่งยุติเรื่อง ถ้าเห็นว่ามีมูลวินัยไม่ร้ายแรง ให้ดำเนินการลงโทษตามมาตรา ๑๒๔ ถ้าเห็นว่ากระทำความผิดวินัยร้ายร้าย ให้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นดำเนินการสอบสวนตามมาตรา ๑๑๙)

การสืบสวนข้อเท็จจริงจึงเป็นวิธีการดำเนินการก่อนการดำเนินการทางวินัย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๑๒๖/๒๕๕๓

การดำเนินการทางวินัยเกิดขึ้นเมื่อเป็นกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัย ไม่รวมถึงการสืบสวนเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงว่า กรณีใดมีมูลที่ควรกล่าวหาเป็นการกระทำความผิดหรือไม่ ซึ่งเป็นขั้นตอนก่อนการดำเนินการทางวินัย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๑๒๕/๒๕๕๖

การสอบข้อเท็จจริงดังกล่าวมีลักษณะเป็นการสืบสวนเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงในเบื้องต้นว่ากรณีที่มีการร้องเรียนมีมูลความผิดทางวินัยหรือไม่ ถ้าเห็นว่ากรณีมีมูลความผิดทางวินัย ก็จะเริ่มดำเนินการทางวินัยต่อไป การสอบข้อเท็จจริงดังกล่าว จึงเป็นขั้นตอนก่อนการดำเนินการทางวินัย ไม่ถูกบังคับให้ต้องแจ้งข้อกล่าวหาหรือปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ ดังเช่นการดำเนินการทางวินัย ที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงมิได้แจ้งข้อกล่าวหา ทั้งไม่เรียกผู้ฟ้องคดีไปให้ถ้อยคำ ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ซึ่งเป็นการเลือกปฏิบัติกับผู้ฟ้องคดีโดยไม่เป็นธรรม ไม่ชอบด้วยกฎหมาย นั้น จึงไม่อาจรับฟังได้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๒๘๕/๒๕๕๒

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า มีข้าราชการครูของวิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น จำนวน ๘ คน ได้จัดทำบันทึกข้อความวิทยาเขตอาชีวศึกษาขอนแก่น ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ (ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น) ร้องเรียนกล่าวหาผู้ฟ้องคดีว่าเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๑ เวลาประมาณ ๐๑.๕๓ นาฬิกา ผู้ฟ้องคดีได้อาละวาดส่งเสียงดัง ทบประตูห้องพักและทำลายทรัพย์สินหน้าห้องพักชั้นที่ ๓ และชั้นที่ ๔ ของอาคารแฟลตที่พักอาศัยของข้าราชการครู ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ พิจารณาดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดี กรณีจึงถือว่า ได้มีการกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยโดยปรากฏตัวผู้กล่าวหา ฉะนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีและมีหน้าที่ดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่า

(มีต่อ)

(ต่อ)

กระทำผิดวินัย จึงมีหน้าที่ที่จะต้องสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้นว่ากรณีร้องเรียน กล่าวหาดังกล่าวมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยหรือไม่ ตามนัยมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ประกอบมาตรา ๙๙ วรรคหนึ่ง และวรรคห้า แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น เมื่อบันทึกข้อความวิทยาเขตอาชีวศึกษาขอนแก่น ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๖ เป็นหนังสือร้องเรียน กล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ อาศัยเหตุหรือนำเอาเรื่องเรียน กล่าวหาตามบันทึกข้อความดังกล่าวมาเป็นเหตุในการออกคำสั่งวิทยาลัยอาชีวศึกษา ขอนแก่น ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๖ แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนหาข้อเท็จจริง

(มีต่อ)

(ต่อ)

และต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา) นำผลการสืบสวนข้อเท็จจริงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ไปเป็นเหตุในการออกคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๓ เพื่อทำการสอบสวนทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นกระบวนการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยที่ชอบด้วยกฎหมาย

๒) ถ้าการกล่าวหา^๑นั้นมีพยานหลักฐานในเบื้องต้นว่ามีมูลเป็นความผิดทางวินัย ก็ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยทันที

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๓๙๙/๒๕๕๔

แม้ไม่ปรากฏเอกสารหลักฐานว่าได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง กรณีมีการร้องเรียนกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยก่อนการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยไม่ร้ายแรงผู้ฟ้องคดี แต่ปรากฏว่าได้มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างของโรงเรียนปทุมธานี “นันทมุนีบำรุง” และผลจากการตรวจสอบปรากฏว่ามีการจัดซื้อจัดจ้างโดยไม่เป็นไปตามขั้นตอนของการจัดซื้อจัดจ้าง อันเป็นกรณีที่ถือได้ว่า กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง เนื่องมาจากการจัดซื้อจัดจ้าง **ฉะนั้น** การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็น

(ต่อ)

ผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีได้มีคำสั่งกรมสามัญศึกษาลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๕ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติการณ์ในการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีตามวิธีการที่เห็นสมควรแล้ว ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ และมาตรา ๑๐๒ วรรคหนึ่ง ประกอบกับวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

การดำเนินการทางวินัย แบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑) การดำเนินการทางวินัยไม่ร้ายแรง กรณีข้าราชการพลเรือนสามัญ และข้าราชการส่วนท้องถิ่นจะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรือไม่ก็ได้ แต่ก่อนลงโทษ ต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหา ทราบและให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาด้วย **ทั้งนี้** เพื่อเป็นหลักประกัน ความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา ส่วนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการทางวินัยไม่ร้ายแรงต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๔๑/๒๕๕๕

เมื่อคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงที่แต่งตั้งโดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ (ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด) ได้รายงานผลการสืบสวนพร้อมความเห็นให้ลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดีให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ รับทราบ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ กลับมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑ (ผู้อำนวยการโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี) รับทราบผลการสืบสวนและความเห็นของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดนนทบุรีที่เห็นด้วยกับระดับโทษดังกล่าว และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่งโรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวังนนทบุรี ที่ ๑๖๑/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๔ ลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดีตามความเห็นของคณะกรรมการสืบสวน และ

(มีต่อ)

(ต่อ)

สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดนนทบุรี โดยไม่ได้ดำเนินการสอบสวนถึงความผิดทางวินัยหรือเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีรับทราบข้อกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดทางวินัยและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องให้โอกาสแก่คู่กรณีที่จะได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานในกรณีมีคำสั่งทางปกครองนั้น อาจกระทบสิทธิของตน

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าผู้บังคับบัญชาไม่ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีรับทราบข้อกล่าวหาและให้โอกาสผู้ฟ้องคดีโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานในชั้นสอบสวน ซึ่งขั้นตอนดังกล่าว

(มีต่อ)

(ต่อ)

ถือเป็นขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญ ย่อมไม่อาจถือได้ว่าเป็นกระบวนการสอบสวนเพื่อให้คำสั่งลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดีเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น คำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดีในกรณีนี้ จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒/๒๕๖๒

การลงโทษว่ากล่าวตักเตือนผู้ฟ้องคดีเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ใช้อำนาจตามกฎหมายในการดำเนินการทางวินัยกับผู้ฟ้องคดี ซึ่งมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีอันมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงต้องให้คู่กรณีมีโอกาสได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน

เมื่อข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการให้ถ้อยคำของพยานบุคคลทั้ง ๖ ราย เป็นพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงและผู้ถูกฟ้องคดีใช้ประกอบการวินิจฉัยความผิดของผู้ฟ้องคดี จึงต้อง

(มีต่อ)

(ต่อ)

แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีมีโอกาสชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา ดังนั้น การไม่ได้แจ้งให้ทราบถึงการมีอยู่ของข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการให้ถ้อยคำของพยานบุคคลทั้ง ๖ ราย จึงถือได้ว่าเป็นกรณีไม่ได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีได้มีโอกาสทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอ และมีโอกาสโต้แย้งก่อนออกคำสั่งทางปกครอง และไม่ใช้กรณีที่เป็นข้อยกเว้นให้เจ้าหน้าที่ไม่ต้องแจ้งให้คู่กรณีทราบ กรณีจึงขัดต่อมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันประกอบข้อ ๒๓ วรรคหนึ่ง และวรรคสองของประกาศฉบับดังกล่าว การที่มีหนังสือว่ากล่าวตักเตือนผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๒. การดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรง โดยหลักต้อง
แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ยกเว้นกรณีความผิด
ปรากฏชัดแจ้งไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรืองดการ
สอบสวนก็ได้

พรบ.ตำรวจฯ มาตรา ๑๒๐ วรรคสาม ในกรณีเป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง
ตามที่กำหนดในกฎ ก.ต.ล. การดำเนินการทางวินัยไม่ต้องสอบสวนก็ได้

ความผิดปรากฏชัดแจ้งที่ไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน หรืองดการสอบสวน ได้แก่

(๑) กรณีละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเป็นเวลายาวเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่กลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการอีกเลย และผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการหรือสั่งให้ดำเนินการสืบสวนแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุอันสมควรหรือมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ

(๒) กระทำความผิดวินัยร้ายแรงและได้รับสารภาพเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาหรือให้ถ้อยคำรับสารภาพต่อผู้มีหน้าที่สืบสวน

(๓) กระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่โทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

๑. ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันครบถ้วนเกินกว่า ๑๕ วัน และผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการสืบสวนแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุอันสมควร

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒/๒๕๖๐

หลักฐานสมุดลงเวลาการปฏิบัติราชการ (ปค.๑) และสมุดขออนุญาตไปราชการของสำนักงานพัฒนาชุมชนกิ่งอำเภอลำทะเมนชัย ปรากฏว่าตั้งแต่วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ถึงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๘ ผู้ฟ้องคดีมิได้ลงชื่อในสมุดลงเวลาปฏิบัติราชการ และในวันที่ ๒๘ ถึงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าป่วย ผู้ฟ้องคดีก็มิได้ยื่นใบลาป่วย ส่วนในวันที่ ๔ วันที่ ๘ และวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๘ ที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้ออกไปปฏิบัติราชการในพื้นที่นั้น ผู้ฟ้องคดีก็มิได้ลงชื่อขออนุญาตไปราชการในพื้นที่แต่อย่างใด การที่ผู้ฟ้องคดี

(มีต่อ)

(ต่อ) ไม่มาปฏิบัติราชการโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชา จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ พฤติการณ์ดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีจึงถือได้ว่า ผู้ฟ้องคดีขาดราชการ อันเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันตั้งแต่วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ถึงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๘ เป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๒ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ อันเป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งแล้ว ซึ่งผู้บังคับบัญชาจะดำเนินการทางวินัยโดยไม่สอบสวนหรืองดการสอบสวนก็ได้ ตามข้อ ๔ ของ กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความใน พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง

กรณีละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันในคราวเดียวกันเกินกว่า ๑๕ วัน ซึ่งเป็นความผิดปรากฏชัดแจ้ง แม้จะไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรืองดการสอบสวน แต่ก็ต้องดำเนินการสืบสวนเพื่อให้ได้ทราบข้อเท็จจริงและสาเหตุในการละทิ้งหน้าที่ราชการด้วย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๗/๔/๒๕๖๐

ในกรณีละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่า ๑๕ วัน แม้จะมีได้กำหนดวิธีสืบสวนไว้ แต่ก็ชอบที่จะต้องดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงและเหตุในการละทิ้งหน้าที่ราชการ เมื่อไม่ปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะศาลพระ) ได้สืบสวนหาข้อเท็จจริงจากบุคคล

(มีต่อ)

(ต่อ)

ที่เกี่ยวข้อง แต่รับฟังแต่เพียงหนังสือของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะศาลพระ ซึ่งระบุแต่เพียงว่าผู้ฟ้องคดีไม่มาปฏิบัติงานตั้งแต่วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ถึงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๔๖ รวม ๑๕๔ วัน โดยไม่ส่งใบลาหรือไม่แจ้งเหตุที่ไม่มาปฏิบัติราชการ กรณีจึงไม่เป็นไปตามข้อ ๓๑ (๒) ของประกาศดังกล่าว **ประกอบกับ** **ผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งว่า**ภายหลังที่หายจากอาการป่วย ผู้ฟ้องคดีได้กลับมาปฏิบัติราชการปกติ แต่ถูกขัดขวางมิให้ยื่นใบลาและลงเวลาปฏิบัติราชการ จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีมีข้อโต้แย้งในเรื่องที่ถูกร้องหา แต่ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนก่อนออกคำสั่ง กรณีจึงไม่เป็นไปตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้ตามข้อ ๓๑ (๒) ของประกาศดังกล่าว

(มีต่อ)

(ต่อ)

ประกอบมาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ คำสั่งลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๘ จึงเป็นคำสั่งที่ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล จังหวัดราชบุรี) ได้วินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีโดยไม่ได้ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แก้ไขการดำเนินการทางวินัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายให้ถูกต้อง จึงเป็นคำวินิจฉัยอุทธรณ์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วยเช่นกัน

๒. ให้ถ้อยคำรับสารภาพต่อผู้บังคับบัญชา หรือต่อผู้มีหน้าที่สืบสวน

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ ฟบ. ๕/๒๕๖๑

กรณีข้าราชการที่มีพฤติกรรมการทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงได้ให้ถ้อยคำรับสารภาพว่าได้กระทำผิดจริงและได้มีการบันทึกถ้อยคำรับสารภาพเป็นหนังสือต่อผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวน กรณีถือได้ว่าเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ซึ่งผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจสั่งบรรจุสามารถดำเนินการทางวินัยข้าราชการนั้นโดยไม่ต้องสอบสวนหรืองดการสอบสวนก็ได้ ตามนัยข้อ ๖๕ (๓) ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงนี้คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๖ ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาลงโทษทางวินัยไล่ออกจากราชการสถานเดียว การนำเงินที่ทุจริตไปแล้วมาคืนหรือมีเหตุอันควรปราณีอื่นใดไม่เป็นเหตุลดหย่อนลงเป็นปลดออกจากราชการ

(มีต่อ)

๓. กระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่โทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ ฟบ. ๒/๒๕๖๑

ข้าราชการพลเรือนที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกมีกำหนด ๑ ปี โดยมีได้เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือเป็นความผิดลหุโทษย่อมอยู่ในข่ายกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๕ (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยถือเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ซึ่งผู้มีอำนาจสั่งบรรจุจะดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการคนดังกล่าว โดยไม่สอบสวนหรืองดการสอบสวนก็ได้ ตามนัยข้อ ๔ (๑) ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนต้องมีการตั้งเรื่องทีกล่าวหา เรื่องที่กล่าวหา หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมแห่งการกระทำที่กล่าวอ้างว่า **ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัย** การตั้งเรื่องกล่าวหานี้เป็นขั้นตอนที่จำเป็นไม่ว่าจะเป็นกรณีความผิดวินัยร้ายแรงหรือไม่ร้ายแรงก็ตาม จะต้องแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ ว่าถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยในเรื่องใด เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหารู้ตัวและมีโอกาสชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาได้

“เรื่องทีกล่าวหา” นั้น ไม่ใช่ฐานความผิด แต่เป็นเรื่องราวหรือการกระทำที่กล่าวอ้างว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิด **ดังนั้น** ในการตั้งเรื่องกล่าวหาในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนจึงควรระบุ

(มีต่อ)

(ต่อ)

แต่เพียงเรื่องราวหรือการกระทำที่กล่าวอ้างว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดเท่านั้น ไม่ควร
ระบุมাত্রาว่าด้วยวินัย หรือฐานความผิด การระบุมাত্রาว่าด้วยวินัยหรือฐานความผิด
นั้น ถ้าผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนไปกำหนดบทมาตราว่าด้วยวินัยหรือฐาน
ความผิดไว้ในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเสียแต่แรกแล้ว อาจกลายเป็นการ
จำกัดขอบเขตของการสอบสวนให้อยู่ในบทมาตราว่าด้วยวินัยหรือฐานความผิด
ที่กำหนดไว้ ถ้าพบการกระทำผิดที่เกินกว่านั้นจะเกิดปัญหาว่าเป็นการสอบสวนเรื่องอื่น
หรือพิจารณาลงโทษในเรื่องอื่นที่ไม่ใช่เรื่องที่ให้สอบสวน

การนำพฤติการณ์นอกเหนือจากที่ปรากฏในเรื่องที่กล่าวหามารวมพิจารณาเพื่อลงโทษ ทำให้คำสั่งลงโทษไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๒๓/๒๕๕๔

การจะลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการจะต้องเป็นพฤติการณ์แห่งการกระทำที่อ้างว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดซึ่งจะต้องอยู่ในขอบเขตของเรื่องที่ถูกกล่าวหานั้น หาใช้นำพฤติการณ์แห่งการกระทำอื่นๆ ที่มีใช้เรื่องที่ถูกกล่าวหามาเป็นฐานความผิดเพื่อกออกคำสั่งเพิ่มโทษแต่อย่างใด ซึ่งการเมาสุราเสียราชการเกิดเรื่องเสียหายเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ เป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (กรมตำรวจ เดิม)

(มีต่อ)

(ต่อ)

ได้กำหนดระดับการลงทัณฑ์ของข้าราชการตำรวจที่กระทำผิดวินัยไว้ตามบัญชีแนบท้ายหนังสือ ตร.ที่ ๐๕๒๒.๔๑/๓/๓๖๖ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๓๘ โดยกำหนดระดับการลงทัณฑ์เกี่ยวกับการเสพสุราไว้ในข้อ ๘.๑ ให้ปลดออก **ดังนั้น** การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้ดุลพินิจสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ อันเป็นโทษที่หนักกว่าการปลดออกจากราชการ จึงไม่เป็นไปตามระดับการลงทัณฑ์ตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (กรมตำรวจ เดิม) ได้กำหนดไว้ นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่อาจนำพฤติการณ์แห่งการกระทำของผู้ฟ้องคดีในอดีตกรณีที่เคยถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย โดยมีส่วนร่วมพัวพันในเหตุการณ์ทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายผู้บังคับบัญชาและได้ถูกลงทัณฑ์กักขัง ๖๐ วัน

(มีต่อ)

(ต่อ)

ซึ่งเป็นการถูกลงโทษทางวินัยในอดีตที่ผ่านมา และเป็นเรื่องที่มีได้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยในครั้งนี้นำเป็นฐานความผิดเพื่อกำสั่งเพิ่มโทษจากปลดออกจากราชการ เป็นไล่ออกจากราชการ ซึ่งเป็นการขัดต่อบทบัญญัติของกฎหมาย ตามมาตรา ๑๐๒ และมาตรา ๑๐๔ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบข้อ ๔ วรรคหนึ่ง และข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา คำสั่งลงโทษไล่ออกจากผู้บังคับบัญชาข้าราชการจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓/๒๕๕๕

หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอลำทะเมนชัยได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงกรณีผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่าไม่ให้เกียรติแก่เพื่อนครูด้วยกัน ใช้วาจาหยาบคายต่อหน้านักเรียนทั้งห้องและเพื่อนครู และไม่รักษาความสามัคคีในหมู่คณะ การพิจารณาความผิดและการกำหนดโทษกรณีของผู้ฟ้องคดีที่ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีได้นำเอาเรื่องของผู้ฟ้องคดีทำโทษเด็กนักเรียนด้วยการตี ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่นอกเหนือจากข้อกล่าวหาที่ได้มีการสืบสวนข้อเท็จจริงมาพิจารณาลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดี ตามคำสั่งลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ โดยไม่ได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาดังกล่าวต่อผู้ฟ้องคดีเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีได้มีโอกาสดำเนินการและแสดงพยานหลักฐานของตนตาม

(มีต่อ)

(ต่อ)

มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และนอกจากนี้ ยังได้กล่าวอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีเคยถูกลงโทษภาคทัณฑ์และตัดเงินเดือนในความผิดวินัยกรณีอื่นมาเป็นเหตุลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดีในครั้งนี้อย่าง

การพิจารณาความผิดและลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดีกรณีนี้ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ คำสั่งลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ที่ให้ลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้มีอำนาจแต่งตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัย

“คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยซึ่งกระทำโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่มีอำนาจตามกฎหมาย ย่อมเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและมีผลทำให้การดำเนินกระบวนการทางวินัย โดยอาศัยผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนดังกล่าว เช่น การมีมติและมีคำสั่งลงโทษผู้ที่ถูกสอบสวนไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วย”

ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

ได้แก่

สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญ : ผู้บังคับบัญชา ผู้มีอำนาจสั่ง
บรรจุ ตามมาตรา ๕๗ แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน
พ.ศ. ๒๕๕๑

สำหรับพนักงานส่วนท้องถิ่น : นายกองค์การบริหารส่วน...
ตามข้อ ๒๖ วรรคสาม และวรรคหก ตามประกาศคณะกรรมการ
พนักงานส่วนท้องถิ่น...

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยผู้ไม่มีอำนาจตามกฎหมาย เป็น
ปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลหยิบยกขึ้น
วินิจฉัยเองได้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๓/๓๘/๒๕๕๕

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ (ปลัดกระทรวงสาธารณสุข) ได้มีคำสั่ง
กระทรวงสาธารณสุข ที่ ๙๑๒/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ โดยระบุไว้ในข้อ
๑ ว่า มอบอำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการ
ดำเนินการอื่นที่ปลัดกระทรวงสาธารณสุขจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย
ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรี ให้ผู้รักษาราชการแทน
รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข (นาย อ.) ปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวง
สาธารณสุขในราชการของ (มีต่อ)

(ต่อ)

หน่วยงานตาม (๑) – (๑๒) กรณี จะเห็นได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ มิได้มอบอำนาจให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (นาย ธ.) ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข มีอำนาจปฏิบัติราชการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ แต่อย่างใด **ดังนั้น** การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ ๓๔๓/๔/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๕ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยร้ายแรงผู้ฟ้องคดี โดยที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้รับมอบอำนาจจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ให้ปฏิบัติราชการแทน จึงเป็นคำสั่งที่ออกโดยเจ้าหน้าที่ผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่และเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย คำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ ๓๔๓/๔/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๕ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยร้ายแรงผู้ฟ้องคดี เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๓/๒๕๕๘ (ประชุมใหญ่)

เมื่อปรากฏว่าผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนครสวรรค์มิได้เป็นผู้บังคับบัญชาซึ่งได้รับมอบอำนาจจากอธิบดีกรมตำรวจให้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีได้ การที่ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนครสวรรค์เป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งที่ออกโดยผู้ไม่มีอำนาจอันมีลักษณะเป็นการออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ผู้ฟ้องคดีเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ย่อมส่งผลให้การดำเนินการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนที่ได้รับการแต่งตั้งตามคำสั่งดังกล่าว รวมทั้งการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีที่ได้ดำเนินการต่อเนื่องมาโดยอาศัยผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนดังกล่าว เป็นการดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายไปในขณะเดียวกัน **ดังนั้น** คำสั่งลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๓ ที่ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คุณสมบัติและองค์ประกอบของคณะกรรมการ สอบสวน

“กรรมการสอบสวนทางวินัย ต้องมีคุณสมบัติ
ตามที่กฎหมายกำหนด และมีจำนวนอย่างน้อย ๓ คน”

กฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการสอบสวนและพิจารณาความผิดวินัยสำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญ โดยข้อ ๑๘ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยให้แต่งตั้งจากข้าราชการพลเรือนสามัญ **ประกอบด้วย** ประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการอื่นอีกอย่างน้อย ๒ คน โดยให้กรรมการคนหนึ่งเป็นเลขานุการ ในกรณีที่มีเหตุผลความจำเป็นจะแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการจากข้าราชการฝ่ายพลเรือนซึ่งมิใช่ข้าราชการการเมืองก็ได้

เหตุผลที่ให้แต่งตั้งจากข้าราชการฝ่ายพลเรือนเป็นเพราะจะได้เป็นหลักประกันแก่ข้าราชการฝ่ายพลเรือนให้เกิดความมั่นใจว่าจะได้รับความคุ้มครองและความเป็นธรรมในการสอบสวนจากคณะกรรมการที่เป็นข้าราชการฝ่ายพลเรือนเช่นเดียวกัน

(มีต่อ)

(ต่อ)

ข้าราชการฝ่ายพลเรือน ได้แก่ ข้าราชการพลเรือนสามัญ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ข้าราชการตำรวจ ข้าราชการตุลาการ ข้าราชการอัยการ ข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ข้าราชการพลเรือนในพระองค์ ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา

คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๘/๒๕๔๓ (ประชุมใหญ่)

การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีซึ่งแม้จะเป็นข้าราชการระดับ ๑๑ ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ก็ต้องนำหลักเกณฑ์ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ฯ เท่าที่สามารถใช้ได้มาใช้ทั้งหมด โดยเฉพาะในส่วนรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนและคุณสมบัติของคณะกรรมการสอบสวน ซึ่งถือเป็นสาระสำคัญของการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย โดย กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ฯ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา กำหนดว่า คณะกรรมการสอบสวนอย่างน้อยต้องมี ๓ คน โดยแต่งตั้งจากข้าราชการฝ่ายพลเรือนทั้งหมด กรณีของผู้ฟ้องคดีจึงต้องแต่งตั้งจากข้าราชการฝ่ายพลเรือนอย่างน้อย ๓ คน ประธานกรรมการสอบสวนต้องดำรงตำแหน่งระดับไม่ต่ำกว่าผู้ถูกกล่าวหา

(มีต่อ)

(ต่อ)

ดังนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีมิได้แต่งตั้งกรรมการตรวจเงินแผ่นดินคนหนึ่งเป็นประธาน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีจากข้าราชการฝ่ายพลเรือนจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คน โดยคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีแต่งตั้งให้ปลัดกระทรวงกลาโหม ซึ่งมีได้เป็นข้าราชการฝ่ายพลเรือน และมีได้เป็นกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นประธานกรรมการ จึงเป็นการออกคำสั่งที่ไม่ถูกต้องตามข้อ ๓ และข้อ ๘ ของระเบียบข้างต้น ประกอบกับข้อ ๓ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ฯ

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กฎ ก.ค.ศ.ว่าด้วยการสอบสวน
พิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๓ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ
สอบสวนให้แต่งตั้งจากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาหรือข้าราชการฝ่ายพลเรือน
จำนวนอย่างน้อย ๓ คน ประกอบด้วย ประธานกรรมการและกรรมการสอบสวน
อย่างน้อยอีก ๒ คน โดยให้กรรมการสอบสวนคนหนึ่งเป็นเลขานุการ...

ข้าราชการส่วนท้องถิ่น (ข้าราชการส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล พนักงาน
ส่วนตำบล) ประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล เรื่อง หลักเกณฑ์และ
เงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และ
การร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๔๙ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการ
สอบสวน

(มีต่อ)

(ต่อ)

ให้แต่งตั้งจากพนักงานส่วนตำบลในสังกัด กรณีมีเหตุผลความจำเป็นหรือเพื่อประโยชน์ในการสอบสวนพิจารณา หรือเพื่อความยุติธรรม การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน อาจแต่งตั้งจากพนักงานส่วนท้องถิ่นอื่น หรือข้าราชการฝ่ายพลเรือนโดยได้รับความยินยอมจากต้นสังกัดก็ได้...

กรณีปลดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ถูกกล่าวหา จึงเป็นกรณีที่มีเหตุผลความจำเป็น ที่ไม่อาจแต่งตั้งกรรมการสอบสวนที่มาจากพนักงานส่วนตำบลได้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๑๐/๒๕๕๒

เมื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหาและจะต้องเป็นผู้ถูกสอบสวนดำรงตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกง และเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้าง องค์การบริหารส่วนตำบลรองจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หากให้มีการแต่งตั้ง พนักงานส่วนตำบลเป็นกรรมการสอบสวนในกรณีผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัย อย่างร้ายแรง ย่อมไม่เป็นประโยชน์แก่การสอบสวนหรืออาจเสียความยุติธรรมได้ **จึงถือได้ว่า** กรณีดังกล่าวมีเหตุจำเป็นต้องพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าวจากข้าราชการ ฝ่ายพลเรือนและ/หรือพนักงานเทศบาล มิใช่พนักงานส่วนตำบล

องค์ประกอบของคณะกรรมการสอบสวนต้องมีครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย แต่ในระหว่างดำเนินการสอบสวนปรากฏว่า มีกรรมการพ้นจากการเป็นกรรมการสอบสวนเป็นเหตุให้องค์ประกอบของคณะกรรมการสอบสวนไม่ครบตามกฎหมาย ส่งผลให้การสอบสวนนั้นเสียไป และมีผลให้คำสั่งลงโทษและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๖๕๐/๒๕๕๕

กรรมการสอบสวนทางวินัย มีจำนวน ๔ คน เมื่อกรรมการที่แต่งตั้งคนหนึ่งไม่ได้ ได้รับความยินยอมจากต้นสังกัด จึงเหลือกรรมการสอบสวนเพียง ๓ คน และในระหว่าง การดำเนินการสอบสวน นาย ส. ซึ่งเป็นประธานกรรมการได้ถูกคำสั่งให้ออกจากราชการ คณะกรรมการสอบสวนจึงได้มีการประชุมเลือกนาย ค. เป็นประธานกรรมการแทนนาย ส. กรณีจึงเห็นได้ว่าในขณะนั้นคณะกรรมการสอบสวนคงเหลือกรรมการไต่ถามกรรมการ สอบสวนเพียง ๒ คนเท่านั้น จึงมีองค์ประกอบของคณะกรรมการไม่ครบจำนวน ๓ คน เมื่อไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มตัวกรรมการสอบสวน การสอบสวนทั้งหมดจึงเสียไป ตามข้อ ๖๓ ของประกาศคณะกรรมการส่วนตำบลจังหวัดสระบุรี...

(มีต่อ)

(ต่อ)

ดังนั้น เมื่อกระบวนการสอบสวนทางวินัยมีที่มาจากคณะกรรมการสอบสวนที่มีองค์ประกอบที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงย่อมทำให้ผลการพิจารณาสอบสวนทางวินัยที่เกิดจากคณะกรรมการสอบสวนย่อมเสียไปด้วย การที่คณะกรรมการสอบสวนได้รายงานผลการสอบสวนเห็นควรลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นชอบด้วยแล้วเสนอความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดสระบุรี) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีมติเห็นชอบให้ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (องค์การบริหารส่วนตำบลเขาดิน) ได้มีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย พินิจพิจารณาให้เพิกถอนคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลเขาดินที่ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๗๖๔/๒๕๕๘

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (นายกเทศมนตรี...) ที่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยของผู้ฟ้องคดีตามคำสั่ง ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๗ และคำสั่งลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ ประกอบด้วย คณะกรรมการดำเนินการทางวินัยชุดเดียวกัน โดยมีผู้ทำหน้าที่กรรมการสอบสวนเพียงสองคน คือ นาย พ. เป็นประธานกรรมการ และนาย ม. เป็นกรรมการและเลขานุการ ส่วนพันจ่าโท ค. เป็นผู้ช่วยเลขานุการ ดังนั้น พันจ่าโท ค. จึงมีฐานะเป็นเพียงผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการสอบสวน ซึ่งการแต่งตั้งข้าราชการไม่ว่าจะให้มีหน้าที่เป็นเลขานุการหรือผู้ช่วยเลขานุการโดยมิได้ระบุให้เป็นกรรมการสอบสวนด้วย ย่อมทำให้ผู้ได้รับการแต่งตั้ง

(มีต่อ)

(ต่อ)

เป็นเลขานุการหรือผู้ช่วยเลขานุการไม่มีอำนาจหน้าที่ในอันที่จะทำการสอบสวนได้ ต่อมาหลังจากพ้นจำโท ค. ย้ายไปดำรงตำแหน่งที่จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้มีคำสั่งลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๘ แต่งตั้งนาย ว. เป็นผู้ช่วยเลขานุการแทนพ้นจำโท ค. โดยมีได้แต่งตั้งให้นาย ว. เป็นกรรมการสอบสวนแต่อย่างใด **ดังนั้น** คณะกรรมการสอบสวนตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๓/ คำสั่งลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๓/ และคำสั่งลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๘ จึงประกอบด้วยกรรมการที่มีอำนาจสอบสวนตามกฎหมายเพียงสองคนเท่านั้น อันเป็นการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนที่มีจำนวนน้อยกว่าสามคนซึ่งไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๓๓ ของประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดอำนาจเจริญ เรื่อง หลักเกณฑ์

(มีต่อ)

(ต่อ)

และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๔ ส่งผลให้องค์ประกอบขอคณะกรรมการสอบสวนตามคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยของผู้ฟ้องคดีข้างต้นไม่ครบตามองค์ประกอบตามที่กฎหมายกำหนดไว้ อันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้เพื่อเป็นหลักประกันการให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา ย่อมทำให้คำสั่งดังกล่าวข้างต้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย และมีผลให้การสอบสวนทั้งหมดเสียไป

ฉะนั้น เมื่อคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๙ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการมีผลมาจากการสอบสวนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย คำสั่งดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยถือเป็นคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครอง ดังนั้น จึงต้องมีความเป็นกลาง ตามมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๖ แห่งพ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันแห่งสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่จะได้รับการพิจารณาโดยปราศจากอคติ

กรณีเป็นคณะทำงานมีความเห็นว่าจะไม่จัดซื้อ ต่อมาได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการและกรรมการสอบสวนทางวินัยในเรื่องที่เคยให้ความเห็นมาก่อน ถือว่ามีความไม่เป็นกลาง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๘๓๒ - ๘๓๓/๒๕๕๖

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาย พ. ประธานกรรมการสอบสวนเคยเป็นประธานคณะทำงานเพื่อพิจารณาซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการบริหารสถานศึกษา และนาย อ. กรรมการสอบสวนเคยเป็นคณะทำงานและเลขานุการในคณะทำงานดังกล่าวได้รายงานต่อผู้ถูกฟ้องคดี (ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ) ว่า ไม่เห็นด้วยที่จะซื้อโปรแกรมบริหารโรงเรียนประถมศึกษาชื่อ PrimeAd มาใช้งาน เนื่องจากโปรแกรมมีราคาสูงเกินไปและไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำไปใช้งานได้จริง ควรดำเนินการจัดจ้างแทนการจัดซื้อจึงเป็นกรณีที่บุคคลทั้งสอง

(มีต่อ)

(ต่อ)

ได้รู้เห็นในเนื้อหาของเรื่องที่สอบสวนมาก่อนและเคยมีความเห็นที่เป็นปรปักษ์กับความเห็นของผู้ฟ้องคดีทั้งหกในกรณีดังกล่าวมาแล้ว **ดังนั้น** เมื่อบุคคลทั้งสองได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการและกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีทั้งหก จึงเป็นกรณีที่คณะกรรมการที่มีอำนาจในการพิจารณาทางปกครองมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางตาม **มาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙**

กรณีเป็นผู้บังคับบัญชาที่ถูกร้องเรียน ได้ให้ถ้อยคำในฐานะพยาน และเป็นผู้พิจารณาโทษรวมทั้งลงโทษผู้ร้องเรียน ถือว่ามีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาโทษทางวินัยมีความไม่เป็นกลาง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๔๑/๒๕๕๕

ในการดำเนินการสอบสวนทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงดังกล่าวมีมูลเหตุมาจากการที่ผู้ฟ้องคดีได้ร้องเรียนผู้บริหารโรงเรียนศาลาวิทยาและคณะกรรมการพิจารณาความดีความชอบของข้าราชการครูในสังกัดว่ากระทำการโดยมิชอบในการพิจารณาความดีความชอบประจำปีและเรื่องอื่นๆ อันถือได้ว่าการณดังกล่าวเป็นเรื่องที่ผู้ฟ้องคดีได้ร้องเรียนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้บริหารของโรงเรียนศาลาวิทยาและคณะกรรมการในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูทุกคนในสถานศึกษา ซึ่งในการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดี

(มีต่อ)

(ต่อ)

ดังกล่าวมีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้ใช้อำนาจพิจารณาโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดีและได้ออกคำสั่งลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดี พฤติการณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นกรณีที่มีเหตุซึ่งมีสภาพร้ายแรง อันอาจทำให้การพิจารณาโทษไม่เป็นกลางและมีพฤติการณ์ที่มีเหตุให้เกิดความเคลือบแคลงสงสัยได้ว่าเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองอาจจะทำการพิจารณาทางปกครองโดยไม่เป็นกลาง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงทำการพิจารณาดำเนินการทางวินัยและลงโทษผู้ฟ้องคดีไม่ได้ ตามมาตรา ๑๖ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ **ดังนั้น** การออกคำสั่งลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการออกคำสั่งที่ไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการออกคำสั่งตามนัยมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

(มีต่อ)

(ต่อ)

ด้วยเหตุนี้ คำสั่งโรงเรียนศาลาวิทยา ที่ ๒๘/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๔๓
ที่สั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๕ % เป็นเวลา ๑ เดือน จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

กรณีแต่งตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัยจากผู้ที่เคยเป็นกรรมการสอบสวน
ข้อเท็จจริงมาก่อน ถือว่ากรรมการสอบสวนทางวินัยมีความไม่เป็นกลางหรือไม่

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดแบ่งออกได้เป็น ๒ แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่หนึ่ง ถือว่ากรรมการสอบสวนทางวินัยมีความไม่เป็นกลาง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๖๐๐/๒๕๕๔

เมื่อคำสั่งลงโทษทางวินัยเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติ
ดังกล่าว **ดังนั้น** การดำเนินการสอบสวนวินัยและการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน
วินัยอย่างร้ายแรงจึงเป็นการ

(มีต่อ)

(ต่อ)

พิจารณาทางปกครอง ซึ่งบุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการให้ไปพิจารณาทางปกครองจะต้องมีความเป็นกลาง หากผู้นั้นไม่มีความเป็นกลางตามนัยมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน หรือมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางตามนัยมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ผู้นั้นจะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้ ประกอบกับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงได้กำหนดระยะเวลาการสอบสวนรวมทั้งหมดเป็นเวลา ๒๓๐ วัน แต่ถ้าหากยังไม่แล้วเสร็จยังดำเนินการต่อไปได้อีกเพียงแต่ต้องรายงานให้ อ.ก.พ. กระทรวงทราบตามนัยข้อ ๑๒ วรรคสาม ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐)๑ ดังนั้น

(มีต่อ)

(ต่อ)

การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยผู้ฟ้องคดีก็ไม่มี ความจำเป็นถึงขนาดหากปล่อยให้ล่าช้าไป จะเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะ หรือสิทธิของบุคคลจะเสียหายโดยไม่มีทางแก้ไข **อีกทั้ง** ในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีก็ไม่มี ความจำเป็นที่จะต้อง แต่งตั้งร้อยตำรวจเอก ส. และร้อยตำรวจ อ. ซึ่งเคยเป็นกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีมาเป็นกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีอีก เพราะข้าราชการตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดอุทัยธานี และข้าราชการตำรวจสังกัดตำรวจภูธร ภาค ๖ ซึ่งอยู่สังกัดเดียวกันกับผู้ฟ้องคดีที่ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้ฟ้องคดี มีอยู่เป็น จำนวนมาก จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นกรณีไม่มี

(มีต่อ)

(ต่อ)

เจ้าหน้าที่อื่นปฏิบัติหน้าที่แทน ร้อยตำรวจเอก ส. และร้อยตำรวจเอก ช. ได้ ตามนัยมาตรา ๑๘ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๖) มีคำสั่งแต่งตั้งร้อยตำรวจเอก ส. และร้อยตำรวจเอก ช. เป็นกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีอีก จึงทำให้การพิจารณาทางปกครองของร้อยตำรวจเอก ส. และร้อยตำรวจเอก ช. **ไม่มีความเป็นกลางตามนัยมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน** กล่าวคือ ในการสืบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดี ร้อยตำรวจเอก ส. ในฐานะประธานกรรมการ และร้อยตำรวจเอก ช. ในฐานะกรรมการมีความเห็นว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีมีมูลเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง เมื่อบุคคลทั้งสองได้รับแต่งตั้งให้เป็น

(มีต่อ)

(ต่อ)

คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงอีก โดยร้อยตำรวจเอก ส. เป็นประธานกรรมการ และร้อยตำรวจเอก ช.เป็นกรรมการเช่นเดิม ประกอบกับคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงมีเพียง ๓ คน บุคคลทั้งสองจึงเป็นเสียงข้างมาก **ดังนั้น** จึงทำให้ผลการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงย่อมคาดหมายได้อยู่แล้วว่าไม่อาจแตกต่างไปจากผลการสืบสวนข้อเท็จจริง

เมื่อการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นการพิจารณาทางปกครองไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ) นำผลการสอบสวนมาใช้พิจารณาลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดีจึงไม่ชอบ

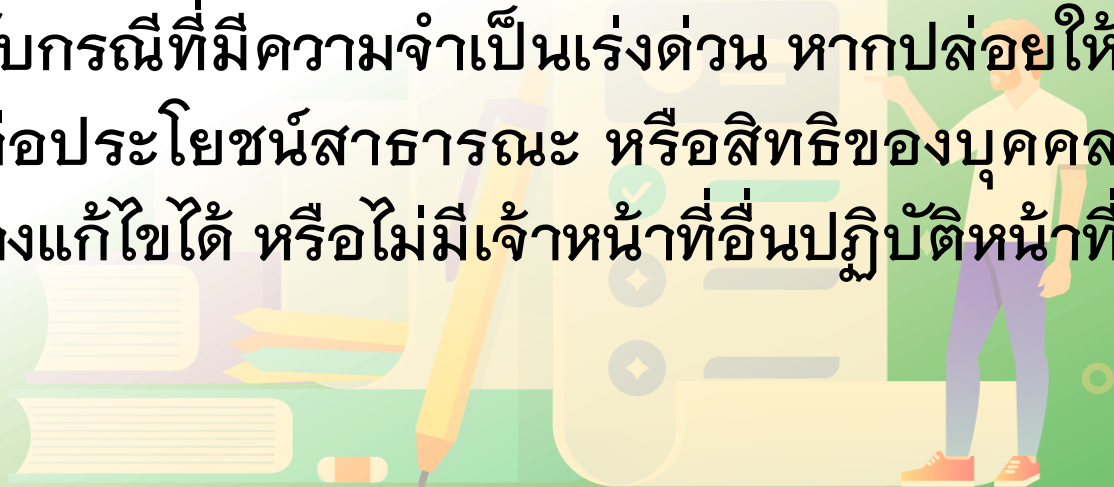
(มีต่อ)

(ต่อ)

ด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตามคำสั่งตำรวจภูธรภาค ๖ ที่ ๓๒๘/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๔๕ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วย นอกจากนี้เมื่อคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (นายกรัฐมนตรีนรี) มีคำสั่งยกอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๘๓๔/๒๕๕๕ วินิจฉัยทำนองเดียวกัน)

พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๑๘ บัญญัติว่า บทบัญญัติมาตรา ๑๓ ถึงมาตรา ๑๖ ไม่ให้นำมาใช้บังคับกับกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน หากปล่อยให้ล่าช้าไปจะเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะ หรือสิทธิของบุคคล จะเสียหายโดยไม่มีทางแก้ไขได้ หรือไม่มีเจ้าหน้าที่อื่นปฏิบัติหน้าที่แทนผู้นั้นได้

แนวทางที่สอง ไม่ถือว่ากรรมการสอบสวนทางวินัยมีความไม่เป็นกลาง โดยมีเหตุผลว่า ไม่มีกฎหมายห้ามแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยที่เคยเป็นกรรมการสืบข้อเท็จจริงมาก่อน และกรรมการทั้งสองชุดต่างมีหน้าที่แสวงหาข้อเท็จจริงและให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหาเหมือนกัน จึงไม่ถือว่า มีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองมีความไม่เป็นกลาง

คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙๕/๒๕๕๖

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยเป็นคณะกรรมการชุดเดียวกันกับคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะคณะกรรมการสอบสวนรู้เห็นเหตุการณ์ในขณะที่ทำการสืบสวนข้อเท็จจริง ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าไม่ปรากฏบทบัญญัติมาตราใดหรือข้อใดห้ามคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง

(มีต่อ)

(ต่อ)

เป็นคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย เนื่องจากคณะกรรมการทั้งสองชุดก็มุ่งที่จะสืบสวนสอบสวนเพื่อหาความจริงว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยหรือไม่ เพื่อเสนอความเห็นต่อผู้มีอำนาจเพื่อมีคำสั่งต่อไป อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีในประเด็นนี้ฟังไม่ขึ้น

NOTES

SCIENCE

MATH

BIOLOGY

HISTORY

EXTRAS

คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๙๕๓/๒๕๕๙

ในการดำเนินการทางวินัย นั้น จะมีขั้นตอนในการรับประกันสิทธิของผู้ถูกกล่าวหา โดยมีการให้ผู้ถูกกล่าวหามีโอกาสชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อปกป้องสิทธิของตนต่อไปได้จนถึงในชั้นการพิจารณาอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครอง **ดังนั้น** กรณีที่มีคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงจำนวน ๓ คน รวมอยู่ในคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี จึงไม่ถือว่ามิสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงไม่กระทบต่อความชอบด้วยกฎหมายของความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงและคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยที่ได้ดำเนินการไปแล้วโดยชอบได้

มติที่ประชุมใหญ่ตุลาการศาลปกครองสูงสุดฯ

เมื่อคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดมีความเห็นแตกต่างกันเป็น ๒ แนว จึงได้นำเข้าสู่ที่ประชุมใหญ่ฯ เพื่อพิจารณาหาข้อยุติ โดยได้ข้อยุติว่า บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงและคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยมีความแตกต่างกัน ลำพังเพียงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คนเดียวกันทั้งในขั้นตอนการสืบข้อเท็จจริงและขั้นตอนการสอบสวนทางวินัยยังไม่อาจถือได้ว่ามีเหตุที่มีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง ตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ

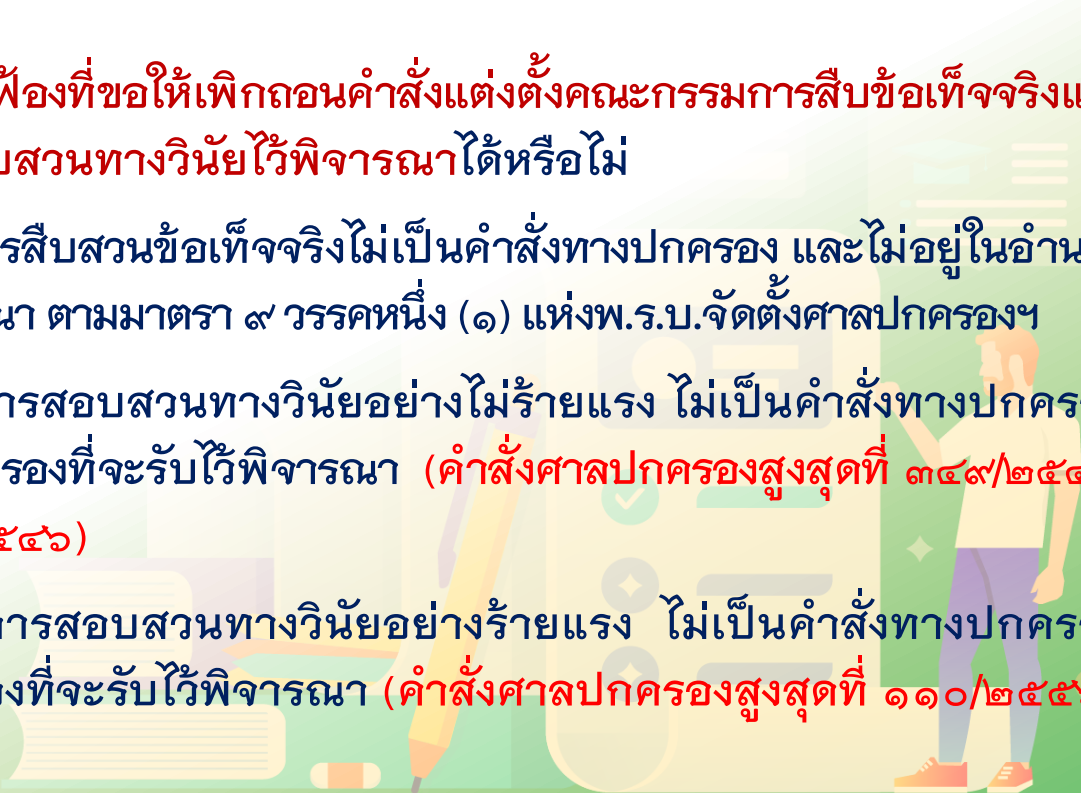
คำถาม

ศาลปกครองมีอำนาจรับคำฟ้องที่ขอให้เพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบข้อเท็จจริงและคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยไว้พิจารณาได้หรือไม่

: คำสั่งแต่งตั้งกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงไม่เป็นคำสั่งทางปกครอง และไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองที่จะรับไว้พิจารณา ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ

: คำสั่งแต่งตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างไม่มีร้ายแรง ไม่เป็นคำสั่งทางปกครอง และไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองที่จะรับไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๙/๒๕๔๕, ที่ ๕๔๓/๒๕๔๕ และที่ ๑๓/๓/๒๕๔๖)

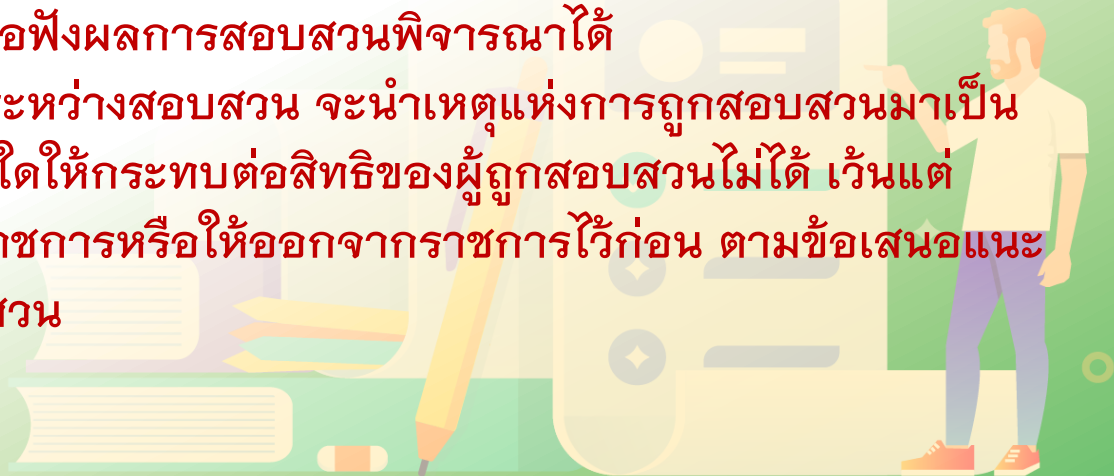
: คำสั่งแต่งตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง ไม่เป็นคำสั่งทางปกครอง และไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครองที่จะรับไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๐/๒๕๕๖)

การพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน

พรบ.ตำรวจฯ มาตรา ๑๓๑ วรรคหนึ่ง ข้าราชการตำรวจถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จนถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาหรือถูกฟ้องคดีอาญา ผู้มีอำนาจ มีอำนาจสั่งพักราชการหรือให้ออกจากราชการไว้ก่อนเพื่อรอฟังผลการสอบสวนพิจารณาได้

มาตรา ๑๒๐ วรรคสี่ ในระหว่างสอบสวน จะนำเหตุแห่งการถูกสอบสวนมาเป็นข้ออ้างในการดำเนินการใดให้กระทบต่อสิทธิของผู้ถูกสอบสวนไม่ได้ เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาจะสั่งพักราชการหรือให้ออกจากราชการไว้ก่อน ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสอบสวน

เหตุแห่งการสั่งพักและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ได้แก่

๑. ผู้นั้นถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง หรือ ถูกฟ้องคดีอาญา หรือ ตัดข้อหาคดีอาญาในเรื่องเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ หรือ เกี่ยวกับความประพฤติ หรือ พฤติการณ์อันไม่น่าไว้วางใจ หากผู้นั้นยังคงอยู่ในหน้าที่ราชการต่อไปอาจเกิดการเสียหายแก่ราชการ

๒. มีพฤติการณ์ที่แสดงว่า ถ้าให้ผู้นั้นคงอยู่ในหน้าที่ราชการจะเป็นอุปสรรคต่อการสอบสวนพิจารณา หรือ จะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย

(มีต่อ)

(ต่อ)

๓. ผู้นั้นอยู่ในระหว่างถูกควบคุมหรือขัง โดยเป็นผู้ถูกจับในคดีอาญา หรือต้องจำคุกโดยคำพิพากษา และได้ถูกควบคุม ขัง หรือต้องจำคุกเป็นเวลาดิตต่อกันเกินกว่า ๑๕ วันแล้ว

๔. ผู้นั้นถูกตั้งกรรมการสอบสวน และต่อมามีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิดอาญาในเรื่องที่สอบสวนนั้น

(ในกรณีต้องใช้เวลาสอบสวนพิจารณานาน ผู้สั่งแต่งตั้งอาจสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน โดยไม่ต้องออกคำสั่งพักราชการก็ได้)

คำสั่งพักราชการและคำสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน เป็นคำสั่งทางปกครองที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองที่จะวินิจฉัยว่าเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และศาลมีอำนาจเพิกถอนหากเห็นว่าเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๖๒/๔๘, อ.๖๓/๓/๕๓ อ.๒๐/๕๘)

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๖๒/๒๕๔๘

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการครูถูกกล่าวหาว่า ข่มขืนกระทำชำเรา ข่มขู่และทำร้ายร่างกายนักเรียนหญิงในโรงเรียนที่ตนปฏิบัติหน้าที่เป็นครูอยู่ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องให้เกิดความเสียหายแก่สถาบันข้าราชการครู เพราะข้าราชการครูต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างของศิษย์

การถูกตั้งกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงในเรื่องดังกล่าวย่อมแสดงว่า ข้อกล่าวหาไม่มูล แม้การสอบสวนในขณะนั้นจะยังไม่เสร็จสิ้น แต่ผลกระทบจากกรณีที่ถูกกล่าวหาและถูกตั้งกรรมการสอบสวนนั้น ก็อาจเกิดความเสียหายต่อความเชื่อถือศรัทธาของเด็กนักเรียน และผู้ปกครองที่มีต่อครูแล้ว หากยังคงให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่เป็นครูอยู่ต่อไป ย่อมกระทบต่อความรู้สึกของวิญญูชนทั่วไป และอาจนำมาซึ่งความเสียหายแก่ราชการของครูโดยรวมได้

(มีต่อ)

(ต่อ)

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีใช้ดุลพินิจวินิจฉัยว่า กรณีของผู้ฟ้องคดีเป็นเรื่องเกี่ยวกับความประพฤติหรือพฤติการณ์อันไม่น่าไว้วางใจ หากให้ผู้ฟ้องคดีคงอยู่ในหน้าที่ราชการ อาจเกิดความเสียหายแก่ราชการ กรณีจึงต้องด้วยข้อ ๕ (๑) ขอกฎ ก.ค. ฉบับที่ ๒๒ (พ.ศ. ๒๕๔๒) อันเป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีอาจสั่งพักราชการผู้ฟ้องคดีได้

การสั่งพักราชการผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ชอบแล้ว

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๓/๓/๒๕๕๓

การที่ข้าราชการผู้มีตำแหน่งหน้าที่ที่เรื่อนจำมีพฤติการณ์ลักลอบนำสิ่งของต้องห้ามตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๕๓๙ เข้าไปในเรื่อนจำเป็นเหตุให้ถูกดำเนินคดีอาญาและถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงนั้น ถือเป็นกรณีที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงงานถูกตั้งกรรมการสอบสวน หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ หรือเกี่ยวกับความประพฤติหรือพฤติการณ์ อันไม่น่าไว้วางใจ

(มีต่อ)

(ต่อ)

และพนักงานอัยการมิได้รับเป็นทนายแก้ต่างให้ ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจตามกฎหมาย ย่อมมีอำนาจสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพักราชการหรือให้ออกจากราชการไว้ก่อนได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๐๑ ว.๑ แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกับข้อ ๓ (๑) ข้อ ๘ และข้อ ๙ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๓๘) ออกตามความใน พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาผลการสอบสวนของ คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีได้กระทำการตามที่ถูกกล่าวหาจริงและได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี ถือเป็นกรณี

(มีต่อ)

(ต่อ)

ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงจนถูกตั้งกรรมการสอบสวน หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาในเรื่องที่เกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ราชการหรือเกี่ยวกับความประพฤติหรือพฤติกรรมอันไม่น่าไว้วางใจและพนักงานอัยการมิได้รับเป็นทนายแก้ต่างให้

ผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ ย่อมมีอำนาจที่จะสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพักราชการหรือให้ออกจากราชการไว้ก่อนได้ตามมาตรา ๑๐๑ ว.๑ แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

(มีต่อ)

(ต่อ) ดังนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วเห็นว่าถ้าให้ผู้ฟ้องคดีคงอยู่ในหน้าที่ราชการ อาจเกิดความเสียหายแก่ราชการและการสอบสวนพิจารณาหรือการพิจารณาคดีที่เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีถูกสั่งพักราชการนั้น จะไม่แล้วเสร็จโดยเร็ว ผู้ถูกฟ้องคดีย่อมสามารถใช้ดุลพินิจสั่งพักราชการและสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไว้ก่อน เพื่อรอฟัง ผลการสอบสวนหรือพิจารณาทางวินัยได้ตามมาตรา ๑๐๑ แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ประกอบกับข้อ ๓ (๑) ข้อ ๘ และข้อ ๙ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๓๘) ออกตามความใน พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่สั่งพักราชการผู้ฟ้องคดีและสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไว้ก่อน จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้มีอำนาจพิจารณาโทษต้องมีความเป็นกลาง

“การพิจารณาโทษเป็นการพิจารณาทางปกครอง
ผู้มีอำนาจพิจารณาโทษจึงต้องมีความเป็นกลาง”

กรณีเป็นผู้บังคับบัญชาเคยมีสาเหตุขัดแย้งอย่างรุนแรงในเรื่องส่วนตัวกับผู้ถูกกล่าวหามาก่อน ถือว่ามีสภาพร้ายแรง อันอาจทำให้การดำเนินการทางวินัย อันเป็นการพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน การพิจารณาโทษและคำสั่งลงโทษไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๔๖/๒๕๕๔

ก่อนที่ นาย อ. (ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีว...) จะมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและมีคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๕% ไม่เกินหนึ่งเดือน นาย อ. และผู้ฟ้องคดีมีปัญหาความขัดแย้งกันอย่างรุนแรงในเรื่องส่วนตัวและหน้าที่ราชการจนถึงขั้นร้องทุกข์กล่าวโทษซึ่งกันและกันต่อพนักงานสอบสวน กรณีดังกล่าวจึงถือได้ว่ามีสภาพร้ายแรงที่อาจทำให้การดำเนินการทางวินัย

(ต่อ)

แก่ผู้ฟ้องคดีอันเป็นการพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางโดยสภาพภายในของนาย อ. ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการดังกล่าว นาย อ. จึงไม่อาจทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนี้ได้ ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และเนื่องจากกรณีนี้มีใช้กรณีที่ไม่มีเจ้าหน้าที่อื่นปฏิบัติหน้าที่แทน เพราะยังมิผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปของนาย อ. ที่สามารถดำเนินการแต่งตั้งกรรมการสอบสวน พิจารณาความผิด กำหนดโทษและสั่งลงโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีได้ตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสอง และมาตรา ๑๐๓ วรรคหนึ่ง และ วรรคสาม แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกฎ ก.ค. ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความใน พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ว่าด้วยอำนาจการลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน และ

(มีต่อ)

(ต่อ)

ไม่ใช่เป็นกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน หากปล่อยให้ล่าช้าไปจะเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะหรือสิทธิของบุคคลจะเสียหายโดยไม่มีทางแก้ไขได้ อันจะเป็นข้อยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๓ ถึงมาตรา ๑๖ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว **ดังนั้น** การที่นาย อ. ในขณะนั้นดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดี โดยการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน พิจารณาความผิด และพิจารณาโทษโดยมีคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๕% ไม่เกินหนึ่งเดือน จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (อ.ก.ค. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา) ที่มีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วย

กรณีเป็นประธานกรรมการสอบสวนทางวินัยและเป็นกรรมการในคณะกรรมการพิจารณาโทษ ถือว่ามีสภาพร้ายแรง อันอาจทำให้การลงโทษมีความไม่เป็นกลาง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗/๙๕/๒๕๕๕

เมื่อข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติว่า นาย พ. ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านส่งเสริมการมีงานทำ ซึ่งเคยเป็นประธานกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีมาก่อน ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนได้ทำรายงานการสอบสวนเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (อธิบดีกรมการจัดหางาน) ในฐานะผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนดังกล่าว โดยเห็นว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีที่เรียกและรับเงินจากนายจ้างจำนวน ๔,๐๐๐ บาท กรณีคนงานต่างด้าวทำผิดเงื่อนไขในใบอนุญาตทำงาน และรายงานข้อมูลไม่ตรงกับ

(มีต่อ)

(ต่อ)

ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นให้ผู้บังคับบัญชาทราบ อันเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ควรลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ เมื่อนาย พ. มาเข้าประชุม อ.ก.พ. กรรมการจัดหางาน ในฐานะ อ.ก.พ. กรรมการจัดหางาน ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาผลการสอบสวนทางวินัย ของคณะกรรมการสอบสวน ซึ่งเมื่อ อ.ก.พ. กรมมีมติเป็นประการใด ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุต้อง สั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามมติ อ.ก.พ. กรม นาย พ. ย่อมต้องมีความเห็นเช่นเดิมตาม ความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนซึ่งตนทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการ อันเป็นความเห็น ที่เป็นปฏิปักษ์ต่อผู้ฟ้องคดี กรณีย่อมเป็นเหตุซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจจะทำให้การพิจารณา ทางปกครองของ อ.ก.พ. กรรมการจัดหางานไม่เป็นกลางตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่งพ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดี ออกจากราชการ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงไม่ชอบด้วย กฎหมาย

อย่างไรก็ตาม เรื่องทำนองเดียวกันนี้มีคำพิพากษาที่มีความเห็นแตกต่างจากคำพิพากษาดังกล่าวข้างต้น โดยเห็นว่า การที่เคยเป็นกรรมการสอบสวนและเป็นกรรมการในคณะกรรมการพิจารณากำหนดโทษในเรื่องเดียวกัน ไม่ถือว่า มีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง คำสั่งลงโทษชอบด้วยกฎหมายแล้ว ทั้งนี้ เนื่องจากคณะกรรมการพิจารณากำหนดโทษประกอบไปด้วยบุคคลหลายคน การที่กรรมการคนหนึ่งเคยเป็นกรรมการสอบสวนมาก่อน ไม่มีผลทำให้เสียงข้างมากของกรรมการอื่นเปลี่ยนแปลงไป

เช่น คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๐๑-๖๐๒/๒๕๕๘ และคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๔๖๙/๒๕๕๘ วินิจฉัยทำนองเดียวกัน

มติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดฯ

เมื่อคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดมีความเห็นแตกต่างกัน จึงได้นำเข้าหารือที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดฯ โดยได้มีมติว่าการที่เจ้าหน้าที่ได้เคยเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยมาก่อน ต่อมาได้เข้าร่วมประชุมในฐานะคณะกรรมการพิจารณาโทษ (อ.ก.พ.) เพื่อพิจารณาผลการสอบสวนและความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยแล้ว มีมติเห็นชอบให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุมีคำสั่งลงโทษทางวินัย กรณีย่อมมีเหตุที่มีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย

“เมื่อถูกลงโทษทางวินัย ผู้ถูกลงโทษมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งลงโทษต่อผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์”

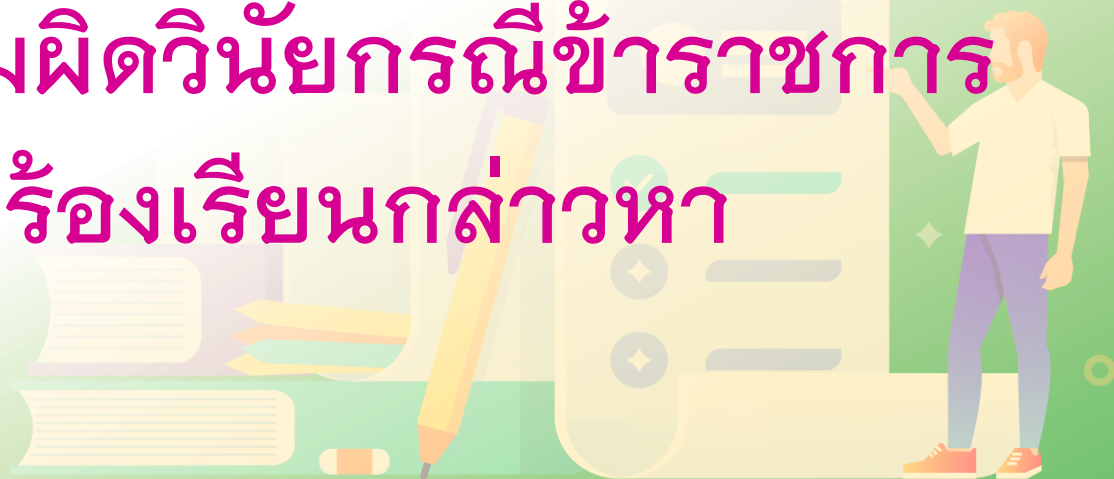
(พรบ.ตำรวจฯ มาตรา ๑๔๑ กรณีโทษไม่ร้ายแรงให้อุทธรณ์ต่อ ก.ตร. ถ้าโทษวินัยร้ายแรงให้อุทธรณ์ต่อ ก.พ.ค.ตร. หากไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของ ก.พ.ค.ตร. ให้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา ๑๔๒)

การอุทธรณ์ ให้ผู้อุทธรณ์แสดงข้อเท็จจริงและเหตุผลในการอุทธรณ์ให้เห็นว่าถูกลงโทษทางวินัยโดยไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม หรือไม่เป็นธรรมอย่างไร และลงลายมือชื่อและที่อยู่ของผู้อุทธรณ์ ดังนั้น หนังสืออุทธรณ์ที่ระบุข้อความแต่เพียงว่า ขออุทธรณ์คำสั่งลงโทษและจะส่งหลักฐานประกอบการอุทธรณ์ในภายหลังนั้น เป็นอุทธรณ์ที่มีได้แสดงข้อเท็จจริงและเหตุผลในการอุทธรณ์ให้เห็นว่า ถูกลงโทษโดยไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม หรือไม่เป็นธรรมอย่างไร จึงเป็นอุทธรณ์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๓๓/๒๕๕๐

เมื่อพิจารณาคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ซึ่งมีข้อความระบุว่า ขออุทธรณ์คำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี จำนวน ๕% เป็นเวลาหนึ่งเดือนและหวังว่าคงไม่เลือกปฏิบัติแล้ว เห็นว่า คำอุทธรณ์ดังกล่าวมิได้แสดงข้อเท็จจริงและเหตุผลในการอุทธรณ์ให้เห็นว่าได้ถูกลงโทษโดยไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม หรือไม่เป็นธรรมอย่างไร จึงเป็นคำอุทธรณ์ที่มีขอบด้วย ข้อ ๓ วรรคสอง ของกฎ ก.ค. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๕ อีกทั้งคำอุทธรณ์ดังกล่าวแม้จะทำเป็นหนังสือแต่ก็มีได้ระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สวนและ
ชี้มูลความผิดวินัยกรณีข้าราชการ
ถูกร้องเรียนกล่าวหา

การดำเนินการทางวินัยโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช.

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๑๙ บัญญัติว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (๑)...(๓) ไต่สวนและวินิจฉัยว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

มาตรา ๘๘ บัญญัติว่า เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับคำกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา ๘๔ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามหมวด ๔ การไต่สวนข้อเท็จจริง

(มีต่อ)

(ต่อ)

มาตรา ๙๑ บัญญัติว่า เมื่อคณะกรรมการ ปปช. ได้สอบสวนข้อเท็จจริงแล้วมีมติว่า ข้อกล่าวหาใดไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหาอันเป็นอันตกไป ข้อกล่าวหาใดที่คณะกรรมการ ปปช. มีมติว่า มีมูลความผิดให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้ามีมูลความผิดทางวินัยให้ดำเนินการตามมาตรา ๙๒

(๒) ถ้ามีมูลความผิดทางอาญาให้ดำเนินการตามมาตรา ๙๓

มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ในกรณีมีมูลความผิดทางวินัย เมื่อคณะกรรมการ ปปช. ได้พิจารณาพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดแล้ว มีมติว่า ผู้ถูกกล่าวหา ผู้ใด ได้กระทำความผิดทางวินัย ให้ประธานกรรมการส่งรายงาน และเอกสารที่มีอยู่ พร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้น เพื่อพิจารณาโทษทางวินัย ตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ปปช. ได้มีมติ โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก ในการพิจารณาโทษทางวินัย แก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่ารายงานและความเห็นของคณะกรรมการ ปปช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยตามกฎหมาย หรือระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นๆ แล้วแต่กรณี

มติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ชี้มูลความผิดทางวินัย เป็นเพียงการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติ มิใช่เป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองย่อมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งลงโทษที่สั่งตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ ฟบ.๑๔/๒๕๖๒

มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามข้อโต้แย้งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ก่อนว่า การใช้อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๕๐ วรรคหนึ่ง (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งใช้บังคับในขณะเกิดเหตุ และชี้มูลความผิดทางวินัยเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ หรือไม่ เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นได้ว่า

(มีต่อ)

(ต่อ)

ในกรณีที่รัฐธรรมนูญประสงค์จะให้การวินิจฉัยชี้ขาดขององค์กรอิสระใดเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญนั้น รัฐธรรมนูญต้องกำหนดบทบัญญัติให้อำนาจดังกล่าวไว้อย่างชัดเจน และเมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๒๕๐ วรรคหนึ่ง (๓) ของรัฐธรรมนูญดังกล่าว ไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในการชี้มูลความผิดทางวินัยไว้ประกอบกับเมื่อได้พิจารณาบทบัญญัติมาตราอื่นๆ ในรัฐธรรมนูญ ก็ไม่ปรากฏว่า มีมาตราใดที่ให้อำนาจผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในการชี้มูลความผิดทางวินัยเช่นเดียวกัน แต่อำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในการชี้มูลความผิดทางวินัยเป็นกรณีที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กรณีจึงเห็นได้ว่าการใช้อำนาจของคณะกรรมการป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๕๐ วรรคหนึ่ง (๓) ของ

(มีต่อ)

(ต่อ)

รัฐธรรมนูญเดียวกัน และชี้มูลความผิดทางวินัยเป็นการใช้อำนาจที่บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มิใช่การใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด **ดังนั้น** ศาลปกครองจึงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนี้ได้ตามมาตรา ๒๒๓ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญข้างต้น

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิดทางวินัยเฉพาะความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการเท่านั้น ไม่มีอำนาจหน้าที่ในการไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิดทางวินัยในความผิดฐานอื่น เช่น ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่เป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง

(พรบ.ตำรวจฯ มาตรา ๑๒๑ วรรคสอง ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษทางวินัย ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติ โดยไม่ต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวน)

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ ฟบ.๘/๒๕๖๒

การพิจารณาขอบเขตอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ว่ามีอยู่เพียงใดนั้น ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ ในขณะที่มีการกล่าวหา และตั้งอนุกรรมการไต่สวนผู้ฟ้องคดีทั้งแปดสิบเก้า ดังนั้น หากการไต่สวนข้อเท็จจริงและ ข้อมูลความผิดทางวินัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ปรากฏว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ถูกร้องเรียน ได้กระทำความผิดวินัยฐานอื่น อันมิใช่ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ เช่นในคดีนี้ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชี้มูลว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งแปดสิบเก้ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็น ผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๕ (๔) แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีดังกล่าวจึงไม่ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๙๒ แห่ง พ.ร.บ. ป.ป.ช.ฯ

(มีต่อ)

(ต่อ)

ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ถึงที่ ๖ จะต้องถือเอารายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงและความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้วพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติโดยไม่ต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอีกได้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๒๙/๒๕๖๔

กฎหมายได้บัญญัติให้ผู้ร้องสอด (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) มีอำนาจวินิจฉัยชี้มูลความผิดทางวินัยกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่เท่านั้น ส่วนการกระทำความผิดวินัยฐานอื่นของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หากผู้ร้องสอดเห็นว่าเป็นการกระทำความผิดวินัย ผู้ร้องสอดย่อมมีสิทธิส่งเรื่องไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหา แต่กรณีที่จะถือได้ว่ารายงานเอกสารและความเห็นของผู้ร้องสอดเป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา นั้น จะต้องเป็นกรณีที่ผู้ร้องสอดใช้อำนาจหน้าที่ของตนในการชี้มูลความผิดเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ตามมาตรา ๑๙ (๓) แห่ง พ.ร.ป. ว่าด้วยการ

(มีต่อ)

(ต่อ)

ป้องกันปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ หากมิใช่ความผิดทางวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่แล้ว กรณีไม่อาจถือได้ว่ารายงานเอกสารและความเห็นของผู้ร้องสอดเป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา นั้นได้ เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ร้องสอดได้มีหนังสือแจ้งมติของผู้ร้องสอดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (กรุงเทพมหานคร) ทราบว่าในกรณีของผู้ฟ้องคดีนั้นเป็นกรณีที่มีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงฐานประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๔ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบมาตรา ๘ แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการ

(มีต่อ)

(ต่อ)

กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๖๘ ซึ่ง อ.ก.ก.สามัญในการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๑ ได้มีมติให้ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร) ได้มีคำสั่งกรุงเทพมหานครที่ ๕๓๑๓/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๑ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๙ ซึ่งเป็นวันสิ้นปีงบประมาณที่ผู้ฟ้องคดีได้พ้นจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการเป็นต้นไป อันเป็นการลงโทษผู้ฟ้องคดีในความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง โดยมีได้มีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยขึ้นทำการสอบสวนทางวินัย ตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

(มีต่อ)

(ต่อ)

เมื่อผู้ร้องสออดมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงโทษทางวินัยในความผิดทางวินัยฐานประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง อันมิใช่ในความผิดทางวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ หนังสือฉบับดังกล่าวของผู้ร้องสออด จึงเป็นเพียงการชี้มูลความผิดทางวินัยนอกเหนืออำนาจหน้าที่ของผู้ร้องสออด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่อาจถือเอารายงานเอกสารและความเห็นของผู้ร้องสออดเป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยได้ เมื่อมิได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ตามนัยมาตรา ๑๐๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกคำสั่งกรุงเทพมหานคร ที่ ๕๓๑๓/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๑ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ในความผิดทางวินัย

(มีต่อ)

(ต่อ)

อย่างร้ายแรงฐานประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการ
อย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๔ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน
พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงเป็นการกระทำโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็น
สาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น คำสั่งลงโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดี
จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อคำสั่งดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ชอบด้วย
กฎหมายแล้ว คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย)
ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกัน อุทธรณ์ของ
ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่อาจรับฟังได้

พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ (ฉบับใหม่)

มาตรา ๔๘ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ว่าจะมีการกล่าวหาหรือไม่ว่า มีการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจโดยพลัน...

มาตรา ๙๑ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ไต่สวนแล้วมีมติวินิจฉัยว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ถ้ามีมูลความผิดทางอาญา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน... เพื่อให้อัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อไป

(๒) ถ้ามีมูลความผิดทางวินัย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน... และคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชา... ภายใน ๓๐ วันเพื่อให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป

มาตรา ๙๘ เมื่อผู้บังคับบัญชา... ได้รับสำนวนการไต่สวน
ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.ตามมาตรา ๙๑ แล้วให้ผู้บังคับบัญชา...
พิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.
ได้มีมติ โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก
โดยในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาให้ถือว่าสำนวน
การไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.เป็นสำนวนการสอบสวน
ทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมาย ...ของผู้ถูก
กล่าวหา นั้น แล้วแต่กรณี

การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษที่สั่งลงโทษตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

เดิม เมื่อถูกลงโทษตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกลงโทษมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งลงโทษนั้นได้ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙๖ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. แต่อุทธรณ์ได้แต่เฉพาะดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้บังคับบัญชาเท่านั้น จะอุทธรณ์ว่าไม่ได้กระทำความผิดหรือการกระทำความผิดนั้นเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรงไม่ได้ สิทธิในการอุทธรณ์จึงมิใช่สิทธิที่กำหนดไว้ในกฎหมายบริหารงานบุคคลของข้าราชการผู้นั้น ซึ่งตาม พ.ร.ป.ป.ป.ช. อุทธรณ์ได้แต่เฉพาะระดับโทษเท่านั้น ในส่วนของผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ไม่อาจเปลี่ยนแปลงฐานความผิดเป็นอย่างอื่นได้ (คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒/๒๕๖๔)

อนึ่ง สำหรับกรณี ป.ป.ท. โดยที่ขณะนี้ยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์จึงอาจเปลี่ยนแปลงฐานความผิดของ ป.ป.ท. ได้

ปัจจุบัน ผู้ถูกลงโทษตามกฎหมายของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะไม่ใช่สิทธิอุทธรณ์
ดุลพินิจในการกำหนดโทษก็ได้ โดยสามารถนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองได้เลย ทั้งนี้
เป็นไปตามมาตรา ๑๐๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

**มาตรา ๑๐๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑** บัญญัติว่า “ผู้ซึ่งถูกลงโทษตามมาตรา
๙๘ ที่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง จะฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายใน
เก้าสิบวันนับแต่วันที่ถูกลงโทษโดยไม่ต้องอุทธรณ์ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือ
ข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกลงโทษนั้น หรือจะดำเนินการอุทธรณ์
ดุลพินิจในการกำหนดโทษ

(มีต่อ)

(ต่อ)

ของผู้บังคับบัญชาตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกลงโทษนั้นก่อนก็ได้” **และวรรคสอง** บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้ถูกลงโทษนำคดีไปฟ้องต่อศาลปกครองโดยมิได้ฟ้องคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ศาลปกครองแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีสิทธิขอเข้ามาเป็นคู่กรณีในคดีด้วยได้”

อนึ่ง สำหรับ ป.ป.ท. ไม่มีบทบัญญัติทำนองนี้ ผู้ถูกลงโทษจึงต้องอุทธรณ์ระดับโทษต่อผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์เท่านั้น ยังไม่มีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเหมือนกับกรณีผู้ถูกลงโทษตามมติของ ป.ป.ช.

คำถาม ในกรณีที่ ป.ป.ช. ได้สวนเกินระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจะต้องส่งลงโทษทางวินัยตามการชี้มูลของ ป.ป.ช.หรือไม่

ข้อกฎหมาย

พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๔๘ บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.ได้สวนและมีความเห็นไม่เกิน ๒ ปี หรือในกรณีที่มีเหตุจำเป็นไม่อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๒ ปี ก็ขยายออกไปได้ไม่เกิน ๓ ปี

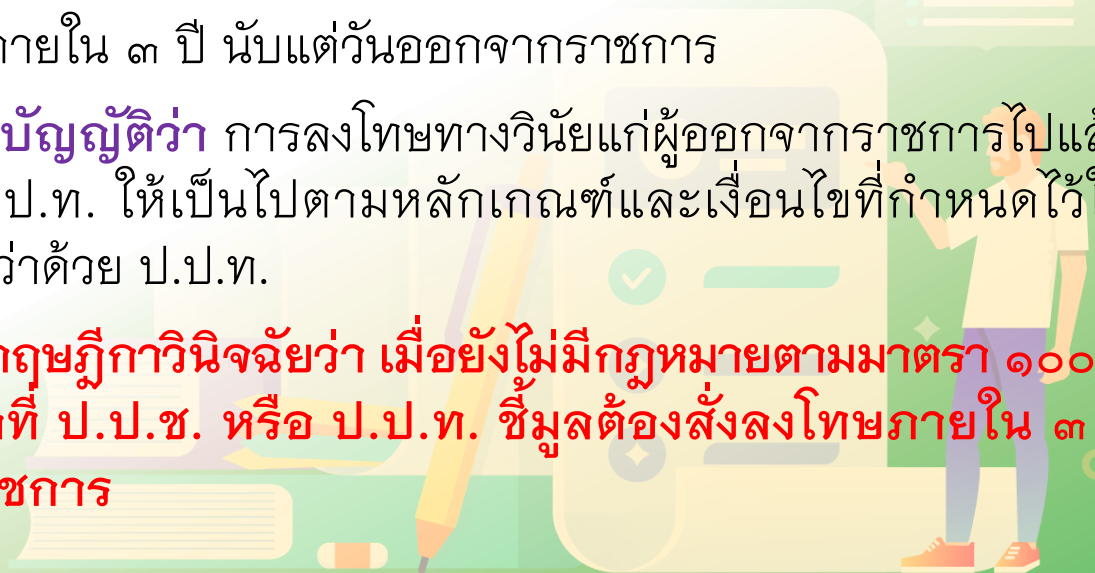
มาตรา ๙๘ วรรคสาม บัญญัติว่า ผู้บังคับบัญชาต้องส่งลงโทษภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ ได้รับแจ้งจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ ไม่ว่าข้าราชการผู้นั้นจะออกจากราชการไปแล้วก่อนหรือหลังที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.ได้มีมติชี้มูลความผิด เว้นแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช.จะมีมติเมื่อพ้นกำหนดเวลาตามมาตรา ๔๘ แล้วแต่ไม่เป็นการตัดอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช.ที่จะดำเนินคดีอาญาต่อไป

พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๑๐๐ บัญญัติว่า ให้ผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ทั้งก่อนหรือหลังออกจากราชการได้ แต่ต้องสั่งลงโทษภายใน ๓ ปี นับแต่วันออกจากราชการ

มาตรา ๑๐๑/๑ บัญญัติว่า การลงโทษทางวินัยแก่ผู้ออกจากราชการไปแล้ว ตามมติของ ป.ป.ช. หรือ ป.ป.ท. ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ.ป.ป.ช.ฯ หรือกฎหมายว่าด้วย ป.ป.ท.

คณะกรรมการกฤษฎีกาวินิจฉัยว่า เมื่อยังไม่มีกฎหมายตามมาตรา ๑๐๐/๑ การสั่งลงโทษตามความผิดที่ ป.ป.ช. หรือ ป.ป.ท. ชี้มูลต้องสั่งลงโทษภายใน ๓ ปี นับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ

คำถาม ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.หรือ ป.ป.ท. ซึ่งมูลฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และได้ถูกสั่งลงโทษ และไล่ออกจากราชการไปแล้ว แต่พฤติการณ์แห่งการกระทำเดียวกันนี้ ศาลอาญาทุจริตและประพฤติมิชอบเห็นว่า ไม่ทุจริต จะถือผลเป็นการยุติตามแนวใด

ข้อกฎหมาย

มาตรา ๕๔ แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ บัญญัติว่า คู่กรณีมีสิทธิยื่นคำขอให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองเพิกถอนหรือแก้ไขคำสั่งทางปกครองนั้นได้ (กฎหมายเรียกว่า การขอให้พิจารณาใหม่) หากเห็นว่า เข้าเงื่อนไขดังนี้

(๑) มีพยานหลักฐานใหม่อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นที่ยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ... (๓) ถ้าคำสั่งทางปกครองได้ออกโดยอาศัยข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใด และต่อมาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญในทางที่จะเป็นประโยชน์แก่คู่กรณี

มาตรา ๔๖ แห่ง ป.วิอาญา บัญญัติให้ ศาลในคดีแพ่งต้องรับฟังข้อเท็จจริงตามที่ศาลในคดีอาญารับฟังมา

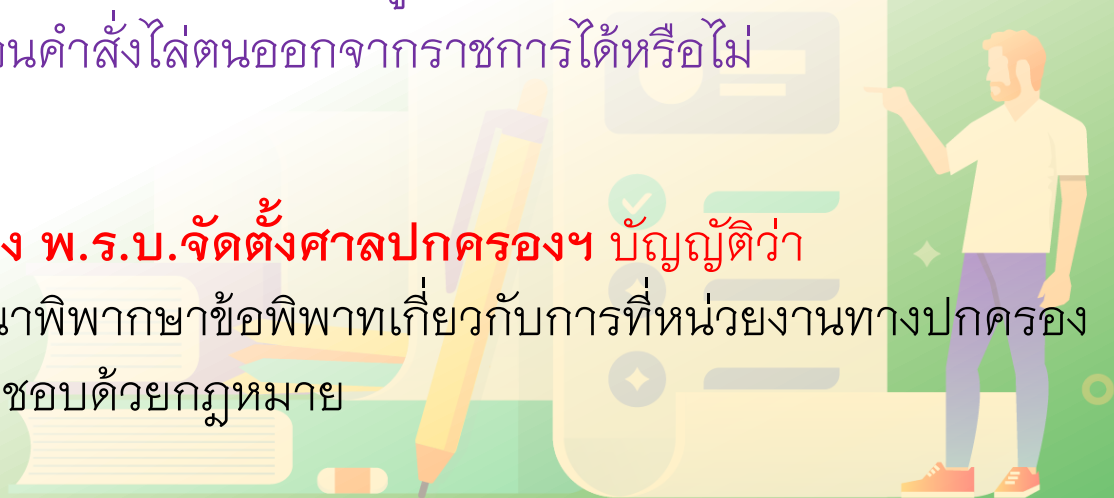
อนึ่ง ตามแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง ผลของคำพิพากษาในคดีอาญาไม่มีผลผูกพันผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัย

มาตรา ๑๒๑ วรรคสอง ให้ผู้บังคับลงโทษทางวินัยข้าราชการตำรวจตามที่คณะกรรมการ ปปช.หรือ ปปท. ได้มีมติโดยไม่ต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย และหากการกระทำความผิดวินัยดังกล่าวเป็นกรณีที่มีการฟ้องเป็นคดีอาญาด้วยในความผิดฐานเดียวกัน แล้วต่อมาศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่า การกระทำของจำเลยไม่ได้เป็นความผิดอาญา หรือจำเลยมิได้กระทำความผิดให้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนขึ้น เพื่อพิจารณาทบทวนการลงโทษทางวินัยที่ได้ดำเนินการไปแล้ว โดยนำคำพิพากษาดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาด้วย หากผลการพิจารณาสอดคล้องกับผลของคำพิพากษา ก็ให้แก้ไขคำสั่งให้ถูกต้อง...

คำถาม ตามมาตรา ๑๑๒ วรรคสาม แห่ง พ.ร.บ.ป.ป.ช.ฯ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.วินิจฉัยว่า เจ้าหน้าที่ร่ำรวยผิดปกติ ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน ของผู้ถูกกล่าวหาต้องสั่งลงโทษไล่ออกภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง โดยให้ถือว่า กระทำการทุจริตต่อหน้าที่ กรณีนี้เจ้าหน้าที่ที่ถูกลงโทษไล่ออกจะนำคดีมาฟ้องต่อ ศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งไล่อื่นออกจากราชการได้หรือไม่

ข้อกฎหมาย

มาตรา ๙ แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ บัญญัติว่า ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาข้อพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครอง ออกคำสั่งทางปกครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำถาม คณะกรรมการ ป.ป.ช.ชี้มูลความผิดผู้บริหารท้องถิ่น ผู้กำกับต้องสั่งถอดถอน
ผู้บริหารท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือต้องไปแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนใหม่

ข้อกฎหมาย

มาตรา ๙๘ วรรคสี่ แห่ง พ.ร.ป.ป.ช.ฯ บัญญัติว่า สำหรับผู้ถูกกล่าวหาซึ่ง
ไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับวินัย เมื่อ ป.ป.ช.มีมติว่ากระทำผิดวินัย ให้ส่งสำนวน
การไต่สวนไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนและดำเนินการตามหน้าที่และ
อำนาจต่อไป

มาตรา ๗/๓ แห่ง พ.ร.บ.สภาเทศบาลฯ บัญญัติว่า กรณีผู้บริหารท้องถิ่น
ปฏิบัติหน้าที่ฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย ละเว้นไม่ปฏิบัติ หรือปฏิบัติโดยไม่ชอบด้วยอำนาจ
หน้าที่ มีความประพฤติในทางเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ของตำแหน่งให้ผู้กำกับดำเนินการเพื่อให้ออกจาก
ตำแหน่ง

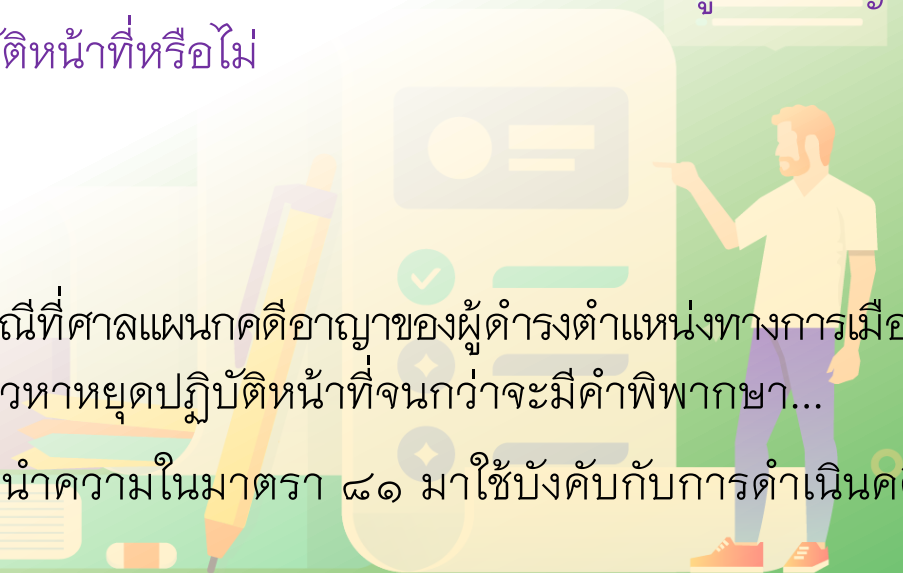
คำถาม เมื่ออัยการสูงสุดได้รับสำนวนคดีอาญา กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช.ส่งสำนวนของนักการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมาตามมาตรา ๙๑ แห่ง พ.ร.ป.ป.ป.ช.ฯ ต่อมา ศาลอาญาประทับรับฟ้องไว้พิจารณาตามมาตรา ๘๑ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๙๓ วรรคสองให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาว่า ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจจะต้องออกคำสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่หรือไม่

ข้อกฎหมาย

พ.ร.ป.ป.ป.ชฯ

มาตรา ๘๑ บัญญัติว่า ในกรณีที่ศาลแพ่งคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับรับฟ้องตามมาตรา ๗๗ ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา...

มาตรา ๙๓ บัญญัติว่าให้นำความในมาตรา ๘๑ มาใช้บังคับกับการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยโดยอนุโลม

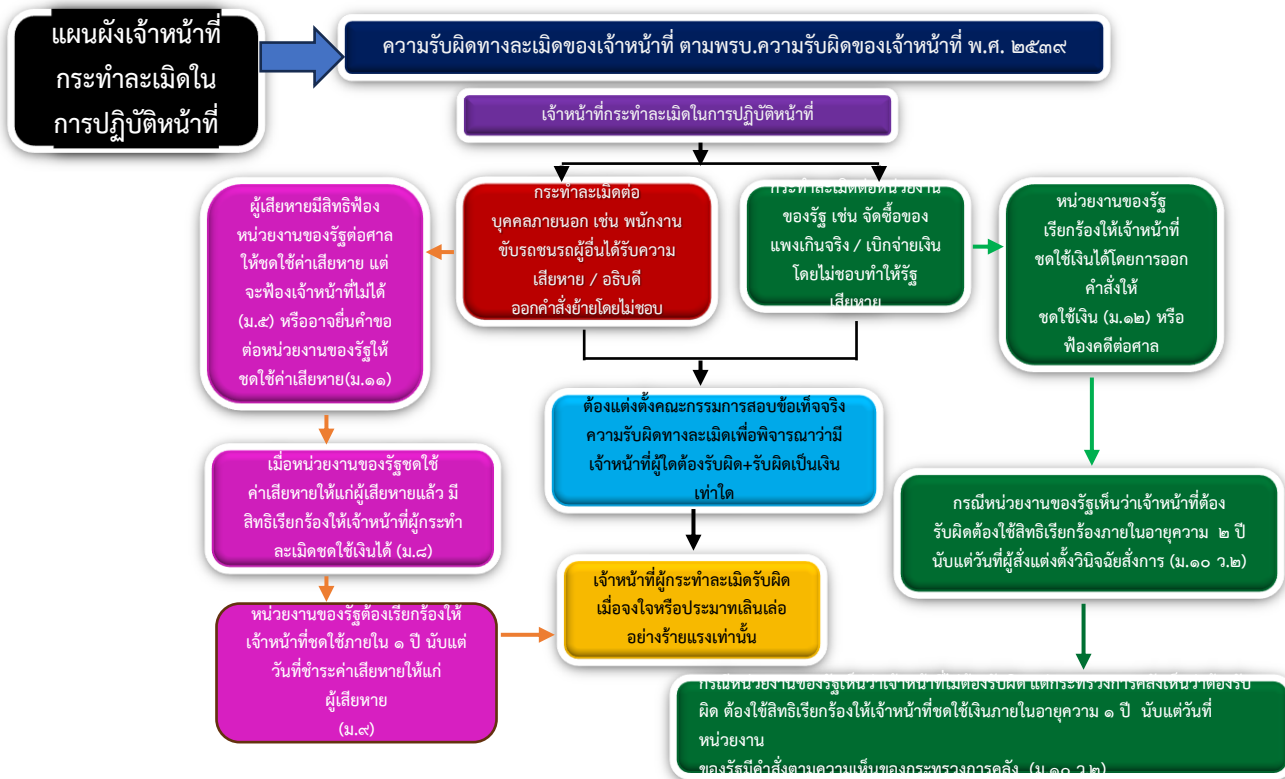
**กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ
ความรับผิดทางละเมิดของ
เจ้าหน้าที่และ
การสอบข้อเท็จจริงความรับผิด
ทางละเมิด**

**นายประนัย วณิชชานนท์
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด**

สาระสำคัญของกฎหมายความรับผิด ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.
๒๕๓๙ มุ่งใช้บังคับกับการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ของ
เจ้าหน้าที่ทั้งที่เป็นการกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก และการ
กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ

เจ้าหน้าที่ คือ บรรดาบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือถูกสั่งให้
ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ

การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่อันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่

แบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะ

๑. เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก (เอกชน หรือเจ้าหน้าที่)

นาย ช. ปฏิบัติหน้าที่ขับรถพยาบาลเพื่อพาผู้ป่วยไปรับการรักษา แต่ นาย ช. ขับรถโดยประมาทรถเกิดอุบัติเหตุทำให้ผู้ป่วยและพยาบาลวิชาชีพถึงแก่ความตาย รวมทั้งญาติของผู้ป่วยได้รับบาดเจ็บ ถือว่าเป็นการกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ คพ.๒๐๓/๒๕๖๒)

ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาออกคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ถือเป็นการกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๐๐๐/๒๕๕๘)

สิทธิของบุคคลภายนอก (ผู้เสียหาย)

เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐได้กระทำความผิดในการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้บุคคลภายนอกได้รับความเสียหาย บุคคลภายนอกมีสิทธิที่จะดำเนินการเพื่อให้ได้รับการชดเชยค่าเสียหายได้ **๒** **แนวทาง**ด้วยกัน ได้แก่

๑. ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อให้หน่วยงานของรัฐชดเชยค่าเสียหายจากการกระทำความผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยต้องยื่นฟ้องภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงการทำความผิด ตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ (กรณีคดีอยู่ในอำนาจศาลปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓))

ตัวอย่าง ในรอบปีนี้ไม่ได้รับการเลื่อนขึ้นเงินเดือน เนื่องจากไม่มีผลงาน จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง โดยมีคำขออนอกจากขอให้เพิกถอนคำสั่งที่ไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือนแล้ว ยังมีคำขอเรียกค่าเสียหายจากการที่ไม่ได้รับการเลื่อนขึ้นเงินเดือนด้วย สำหรับคำขอให้ชดเชยค่าเสียหายจากการไม่ได้รับการเลื่อนขึ้นเงินเดือนต้องยื่นฟ้องภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่งไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือน

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๙ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้ ...

(๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

มาตรา ๕๑ การฟ้องคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ให้ยื่นฟ้องภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี...

๒. ให้ผู้เสียหายยื่นคำขอต่อ**หน่วยงานของรัฐ**เพื่อให้พิจารณา
ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ตน (โดยผู้เสียหายต้องยื่นคำ
ขอต่อหน่วยงานของรัฐภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่รู้ถึงการกระทำละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึง
ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน) (**คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๗/๓/๒๕๕๙**)

โดยหน่วยงานของรัฐต้องออกใบรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐาน
และพิจารณาคำขอให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน หากไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดให้
รายงานปัญหาและอุปสรรคต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือผู้กำกับหรือควบคุมดูแล
หน่วยงานของรัฐนั้นเพื่อขออนุมัติขยายระยะเวลาออกไปอีกไม่เกิน ๑๘๐ วัน

หากหน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอเสร็จแล้ว ถ้าผู้เสียหายไม่เห็นด้วย หรือไม่พอใจผลการวินิจฉัย ก็ให้มีสิทธิฟ้องศาลภายใน ๙๐ วันนับตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาคำขอ

หรือ กรณีหน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอไม่แล้วเสร็จ ภายใน ๑๘๐ วัน ผู้เสียหายมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลภายใน ๙๐ วันนับตั้งแต่วันที่พ้น ๑๘๐ วัน หรือ ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ครบกำหนดการขยายระยะเวลาในการพิจารณาคำขอ (มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๔ แห่ง พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดฯ)

แม้ผู้เสียหายจะมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายได้ ๒ แนวทางดังกล่าวข้างต้น แต่ต้องเลือกแนวทางใดแนวทางหนึ่ง จะใช้สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายพร้อมกันทั้ง ๒ ทางไม่ได้

อย่างไรก็ตาม มติที่ประชุมใหญ่ฯ วินิจฉัยว่า หากหน่วยงานของรัฐมิได้พิจารณาคำขอไปแล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน และได้แจ้งขยายระยะเวลาพิจารณาคำขอ เช่นว่านั้น อันถือได้ว่า หน่วยงานของรัฐมีคำวินิจฉัยปฏิเสธคำขอโดยปริยายแม้ผู้เสียหายจะมีได้ใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันพ้นกำหนด ๑๘๐ วัน ก็ตาม หากผู้เสียหายได้ใช้สิทธิเรียกร้องโดยนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลภายในกำหนด ๑ ปี นับแต่วันที่รู้ถึงการกระทำละเมิด และรู้ตัวผู้ต้องรับผิดชอบและไม่เกิน ๑๐ ปี นับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดี ตามมาตรา ๕๑ แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว ศาลก็ชอบที่จะรับคำฟ้องเช่นนี้ไว้พิจารณาพิพากษาได้

การใช้สิทธิฟ้องคดีของผู้เสียหาย

(๑) ผู้เสียหายจะฟ้องเจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดในการปฏิบัติหน้าที่ให้ชดใช้ค่าเสียหาย
แก่ตนไม่ได้ ต้องฟ้องหน่วยงานของรัฐ

มาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดฯ บัญญัติว่า ผู้เสียหายฟ้องเจ้าหน้าที่
ผู้กระทำความผิดไม่ได้ ต้องฟ้องหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่นั้นสังกัดอยู่

หน่วยงานของรัฐ ได้แก่ ส่วนราชการ เช่น ราชการส่วนกลาง (กระทรวง กรม หรือ
ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น) ราชการส่วนภูมิภาค (จังหวัด) ราชการส่วนท้องถิ่น (เทศบาล, อบจ., อบต.,
กทม., พัทยา) และ รัฐวิสาหกิจ รวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐ
ตาม พ.ร.บ.นี้ (มาตรา ๔)

เพราะฉะนั้น โรงเรียน / สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา / สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
จึงไม่ใช่หน่วยงานของรัฐตามความหมายข้างต้น

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๒/๒๕๕๐ วินิจฉัยว่า โรงเรียนสະພິວິทยาคมเป็นนิติบุคคล
ตามมาตรา ๓๕ แห่ง พ.ร.บ.บริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ แต่มิได้เป็นหน่วยงานของรัฐ
ตามมาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

มหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ซึ่งไม่เป็นส่วนราชการ และอยู่ในกำกับของรัฐ ถือเป็นหน่วยงานของรัฐตามคำนิยามในมาตรา ๔ ทั้งนี้ เป็นไปตาม พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๘

ตัวอย่าง ต้องฟ้องหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่สังกัด จะฟ้องเจ้าหน้าที่ผู้ทำ
ละเมิดไม่ได้

- ฟ้องว่า อธิบดีฯ ยกเลิกการประกวดราคาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายทำให้
ผู้เสนอราคาได้รับความเสียหาย ขอให้ชดใช้ค่าเสียหาย

- ฟ้องว่า นายก อบต. มีคำสั่งให้รื้อถอนอาคารของเอกชนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้
เจ้าของอาคารได้รับความเสียหาย ขอให้ชดใช้ค่าเสียหาย

- ฟ้องว่า ศึกษาธิการจังหวัดออกคำสั่งย้ายไม่ชอบให้ชดใช้ค่าเสียหาย
เป็นค่าน้ำมันรถ, ค่าเสื่อมของรถ

- ฟ้องว่า คนขับรถของเขตพื้นที่การศึกษา ขับรถของเขตฯ ไปชนรถยนต์
ของบุคคลอื่นเสียหาย ขอให้ชดใช้ค่าเสียหาย

เหล่านี้เป็นการฟ้องเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดซึ่งตาม พ.ร.บ. ความรับผิด
ทางละเมิดฯ ห้ามมิให้ฟ้องเจ้าหน้าที่ ต้องฟ้องหน่วยงานของรัฐ คือ ฟ้องกรม / ฟ้อง อบต. / ฟ้องสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(๒) **เจ้าหน้าที่ได้กระทำละเมิดที่มีใช้การปฏิบัติหน้าที่** ผู้เสียหายต้องฟ้องเจ้าหน้าที่โดยตรง จะฟ้องหน่วยงานของรัฐไม่ได้ (มาตรา ๖)

ตัวอย่าง เอารถหลวงไปใช้ในเรื่องส่วนตัว เช่น ไปรับส่งลูกไปโรงเรียนแล้วรถหลวงไปประสบอุบัติเหตุชนรถยนต์บุคคลภายนอก อย่างนี้เรียกว่าเป็นการกระทำละเมิดที่มีใช้การปฏิบัติหน้าที่

ตัวอย่างข้างต้น เจ้าหน้าที่ที่นำรถหลวงไปใช้ต้องรับผิดชอบเป็นการส่วนตัวไม่ว่าจะกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ร้ายแรงก็ตาม บุคคลภายนอกฟ้องหน่วยงานของรัฐไม่ได้ คงได้แต่เพียงฟ้องเจ้าหน้าที่เท่านั้น

หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ชุดใช้เงินกรณี เจ้าหน้าที่กระทำความผิดต่อบุคคลภายนอก

(๑) เมื่อหน่วยงานของรัฐได้ชุดใช้ค่าเสียหายให้แก่บุคคลภายนอก
ผู้เสียหายไปแล้ว ไม่ว่าจะเป็นกรณีชุดใช้ค่าเสียหายตามคำขอของผู้เสียหาย หรือ
ตามคำพิพากษาของศาล หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำความผิดชุดใช้
ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวให้แก่หน่วยงานของรัฐนั้นได้

แต่หน่วยงานของรัฐจะใช้สิทธิเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดชุดใช้
ค่าเสียหายได้ต่อเมื่อเจ้าหน้าที่ได้กระทำความผิดในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจงใจหรือ
ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น (มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง)

ตัวอย่าง ข้าราชการครูได้รับมอบหมายให้ปล่อยตัวนักกรีฑาในงานแข่งขันกรีฑา นักเรียน ซึ่งตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ การปล่อยตัวนักกรีฑาออกจากจุดสตาร์ทให้ใช้ ปืนยิงโดยใช้กระสุนปลอม แต่ข้าราชการครูได้ใช้กระสุนปืนจริงยิงปล่อยตัวนักกรีฑา เป็นเหตุ ให้กระสุนปืนไปถูกข้าราชการครูซึ่งนั่งอยู่บนอัฒจันทร์ได้รับบาดเจ็บสาหัส กรณีนี้เป็นการ กระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งผู้เสียหายต้องฟ้อง สพฐ. ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ ต่อมา เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ สพฐ.ชดใช้ค่าเสียหายให้กับผู้เสียหายแล้ว สพฐ.มีสิทธิเรียกให้ ข้าราชการครูผู้นั้นชดใช้ค่าเสียหายให้กับ สพฐ.ได้ เพราะถือได้ว่าข้าราชการครูปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

(๒) หน่วยงานของรัฐต้องใช้สิทธิเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
แก่ตน ภายในกำหนดอายุความ ๑ ปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ค่าสินไหม
ทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย (มาตรา ๙)

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๗/๓/๒๕๖๓

เมื่อศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดี (กรมที่ดิน) รับผิดชอบใช้ค่าสินไหม
ทดแทนเป็นจำนวนเงิน ๔๑๓,๕๑๓.๒๗ บาท ให้แก่ หจก. เหมืองแร่สมพงษ์และญาติ กรณีอธิบดี
กรมที่ดินมีคำสั่งเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๑๒๑๓ เลขที่ ๑๒๑๔
เลขที่ ๑๒๕๑ และเลขที่ ๑๕๘๙ ตำบลท่านา อำเภอกะปง จังหวัดพังงา ซึ่งออกมาโดยไม่ชอบ
ด้วยกฎหมาย และเมื่อวันที่ ๒๐ ก.พ. ๒๕๖๐ ผู้ฟ้องคดีได้นำเงินจำนวนดังกล่าวไปวางศาล
เพื่อชำระหนี้ตามคำพิพากษา จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีในฐานะหน่วยงานของรัฐได้ชดใช้
ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายในผล

(มีต่อ)

(ต่อ)

แห่งการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อบุคคลภายนอกตามมาตรา ๕ ว.๑ แห่ง พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิ เรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ ตาม มาตรา ๘ ว.๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน โดยผู้ฟ้องคดีจะต้องใช้สิทธิเรียกร้อง ภายในกำหนดอายุความ ๑ ปี นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๖๘/๒๕๖๐

ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า มาตรา ๙ แห่ง พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายแล้ว มีสิทธิไล่เบี้ยเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดได้ภายในกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย **ดังนั้น** การนับอายุความการใช้สิทธิไล่เบี้ยจากเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๙ จึงต้องเริ่มนับทันทีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย โดยมีพักต้องพิจารณาว่าหน่วยงานของรัฐจะได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายครบถ้วนแล้วหรือไม่ เพราะตามมาตรา ๙ ดังกล่าว มิได้บัญญัติว่า ให้มีสิทธิไล่เบี้ยได้ต่อเมื่อหน่วยงานของรัฐได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายจนครบถ้วนแล้วแต่อย่างใด

(ต่อ)

เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ นำส่งแคชเชียร์ เช็คจำนวน ๒,๑๐๘,๗๗๗ บาท เพื่อชำระหนี้ตามคำพิพากษาแก่นาง จ. (บางส่วน) โดยสำนักงาน ศาลจังหวัดนครศรีธรรมราชได้รับไว้แล้วเมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ จึงถือได้ว่าวันดังกล่าวเป็น วันที่กรมการปกครองสามารถใช้สิทธิไล่เบี้ยในส่วนของตนได้ทันที

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งจังหวัดนครศรีธรรมราช ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ เรียกให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่กรมการปกครอง เป็นเงิน คนละ ๑๐๕,๔๓๗ บาท และผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้รับทราบคำสั่งดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ จึงเป็นการใช้สิทธิไล่เบี้ยให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนเมื่อพ้นระยะเวลา ๑ ปี ตามมาตรา ๙ แห่ง พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๗ แล้ว

๒. เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานรัฐ

- การที่นาย ช.ปฏิบัติหน้าที่ขับรถพยาบาลเพื่อพาผู้ป่วยไปรับการรักษาและเกิดอุบัติเหตุทำให้รถพยาบาลของโรงพยาบาลคันดังกล่าวเสียหาย ต้องเสียค่าซ่อมเป็นเงิน ๘๓/๑,๘๓/๕ บาท อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ (**คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ คผ.๒๐๓/๒๕๖๒**)

- คณะกรรมการกำหนดราคากลางกำหนดราคาก่อสร้างสำนักงานเทศบาลสูงกว่าความเป็นจริงมาก ทำให้เทศบาลได้รับความเสียหายที่ต้องจัดจ้างในราคาแพง อันเป็นการกระทำละเมิดต่อเทศบาล

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของ เจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ... ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

เมื่อเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของรัฐ
มีสิทธิเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ชดใช้เงินได้ (มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง) โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

(๑) หน่วยงานของรัฐจะเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้
เฉพาะเจ้าหน้าที่จงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น (มาตรา ๘
วรรคหนึ่ง)

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๖๑/๒๕๕๖

การที่คณะกรรมการจัดซื้อโดยวิธีพิเศษ ดำเนินการจัดซื้อที่ดินโดยไม่มีราคาประเมินที่ดินของ
ทางราชการและราคาที่เคยมีการซื้อขายที่ดินกันจริงมาเปรียบเทียบและไม่ได้ติดต่อกับเจ้าของที่ดินโดยตรง
แต่ได้พิจารณาจากใบเสนอราคาที่ได้รับมาจากเจ้าหน้าที่พัสดุ การจัดซื้อที่ดินจึงเป็นการดำเนินการโดยไม่ชอบ
ด้วย ข้อ ๒๐ และข้อ ๔๐ วรรคหนึ่ง (๕) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหาร
ส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘

(ต่อ)

และเมื่อราคาที่ดินที่ซื้อมีราคาสูงกว่าราคาสูงสุดที่ซื้อขายในท้องตลาดที่อยู่ในเขตพื้นที่เดียวกัน **พฤติการณ์ถือได้ว่า** เป็นการจงใจฝ่าฝืนต่อระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุดขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการที่ต้องจ่ายเงินซื้อที่ดินในราคาที่สูงกว่าปกติ อันเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง คณะกรรมการจัดซื้อโดยวิธีพิเศษซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตามความในมาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๘๒/๒๕๕๘

การที่หัวหน้างานคลังทำหน้าที่เจ้าหน้าที่พัสดุได้ตรวจสอบและลงนามในบันทึกเห็นชอบให้จัดซื้อรถยนต์ที่มีขนาดและราคาสูงกว่าที่กำหนดในบัญชีมาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงานประมาณ โดยไม่ได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัดและไม่มีเหตุผลความจำเป็นในการจัดซื้อเพื่อใช้ปฏิบัติการกิจพิเศษและจำเป็นเร่งด่วน แต่เป็นการจัดซื้อในกรณีปกติซึ่งต้องดำเนินการจัดซื้อรถยนต์ที่มีขนาดและราคาตามมาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงานประมาณ เป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ และหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ทำให้หน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหาย อันเป็นการกระทำละเมิด จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน

(๒) เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ แต่มิใช่กระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หน่วยงานของรัฐไม่สามารถเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าเสียหายได้

ตัวอย่าง ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการไปรับเงินจากสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลพบุรีเพื่อนำกลับมาที่สำนักงานเกษตรอำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ระหว่างทางได้แวะรับประทานอาหารโดยนำกระเป๋าสีเงินเก็บไว้ในรถยนต์และล็อคประตูรถยนต์ไว้เป็นที่เรียบร้อย รถยนต์ดังกล่าวจอดอยู่ริมบาทวิถีห่างจากร้านอาหารประมาณ ๒๕ เมตร และมองเห็นได้จากร้านอาหาร ใช้เวลารับประทานอาหารประมาณ ๒๐ นาที เมื่อกลับมาที่รถก็พบว่าประตูรถยนต์ถูกมัดและกระเป๋าสีเงินได้สูญหายไป ศาลเห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้เก็บเงินไว้ในกระเป๋าสีเงินซึ่งไม่สามารถมองเห็นได้จากภายนอกกว่าในกระเป๋าสีเงินไว้ และเมื่อไปรับประทานอาหารก็ได้นำกระเป๋าสีเงิน

(มีต่อ)

(ต่อ)

ใส่เงินดังกล่าวไว้ในรถยนต์และล้อคประตูรถแล้วเป็นการแสดงให้เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีได้ใช้ความระมัดระวังในการเก็บรักษาเงินตามสมควรแล้ว แม้จะประมาณเงินเหลือที่ไม่ใช้วิธีการโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารแล้วไปเบิกเงินสด ณ ธนาคารท้องที่ในอำเภอชัยบาดาลจะปลอดภัยกว่า แต่ก็ไม่ถือว่าเป็นการประมาณเงินเหลืออย่างร้ายแรงเพราะวิธีดังกล่าวก็ไม่ได้เป็นการประกันว่า เงินจะไม่ถูกขโมยหลังจากเบิกเงินสดมาจากธนาคารท้องที่ในอำเภอชัยบาดาลแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๙๒๑/๒๕๕๘)

ตัวอย่าง ผู้ฟ้องคดีขับรถเร็วในช่องทางเดินรถ แต่มีรถยนต์บรรทุกทุกกระเบาะขับเคลื่อน รถยนต์บรรทุกทุกสิบล้อเข้ามาในช่องทางเดินรถของผู้ฟ้องคดีในระยะกระชั้นชิด จึงเกิดอุบัติเหตุขึ้น ศาลเห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีขับรถมาด้วยความเร็วเพียงประการเดียวยังไม่เพียงพอที่จะรับฟังได้ว่าเป็นสาเหตุให้เกิดละเมิดในครั้งนี้ จึงยังฟังไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีขับรถด้วยความประมาณเงินเหลืออย่างร้ายแรง การออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดเชยค่าสินไหมทดแทนจากเหตุละเมิด จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๐/๒๕๕๒)

ตัวอย่าง พนักงานขับรถยนต์ได้ตรวจเช็คสภาพรถและเครื่องยนต์ก่อนออกเดินทางไปราชการ ย่อมแสดงให้เห็นว่าได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรในการตรวจสอบสภาพรถก่อนออกเดินทางแล้ว แต่ในระหว่างเดินทางมาตรวัดระดับความร้อนแสดงว่าความร้อนสูงขึ้นที่หน้าปัดรถยนต์อันเป็นสัญญาณเตือนความผิดปกติของน้ำในหม้อน้ำ ซึ่งผู้ขับรถยนต์ดังกล่าวอาจจะทราบแต่ไม่ได้สังเกตเห็นและยังคงขับรถต่อไปจนกระทั่งเครื่องยนต์หยุดทำงาน จึงอาจรับฟังได้ว่า เหตุละเมิดที่ทำให้รถยนต์ของราชการได้รับความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่อของพนักงานขับรถยนต์ แต่ความประมาทเลินเล่อดังกล่าวยังไม่ถึงขนาดเป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ ข.๑๔๖/๒๕๕๓)

(๓) ถ้าเป็นการกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐที่มีใช้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างธรรมดาก็ตาม

ตัวอย่าง คนขับรถของจังหวัดแห่งหนึ่ง ได้นำรถของทางราชการไปรับมารดามาจากต่างจังหวัด ซึ่งเป็นการปฏิบัติกิจธุระส่วนตัว หากขับรถไปชนกับรถคันอื่นเสียหาย นอกจากต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้กับผู้เสียหายแล้ว เจ้าหน้าที่ผู้นั้นก็ต้องรับผิดชอบหน่วยงานของตนในความเสียหายของตัวรถราชการด้วย ไม่ว่าจะเจ้าหน้าที่ผู้นั้นจะประมาทเลินเล่อธรรมดาหรืออย่างร้ายแรงก็ตาม (มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง)

หน่วยงานของรัฐต้องใช้สิทธิเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ชดใช้
ค่าสินไหมทดแทนภายในอายุความ ซึ่งแบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะ ดังนี้

ก. กรณีหน่วยงานของรัฐเห็นว่า เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบ หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ไม่ว่าจะทำละเมิดจากการปฏิบัติหน้าที่หรือมิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่

อนึ่ง กรณีกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ หน่วยงานของรัฐอาจออกคำสั่งให้ชดใช้เงิน ตามมาตรา ๑๒ หรือฟ้องคดีต่อศาล แต่ถ้ามิใช่กระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่อาจออกคำสั่งให้ชดใช้เงินได้ ต้องไปฟ้องศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อเรียกค่าเสียหาย

โดยสิทธิเรียกร้องให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน**กรณีหน่วยงานของรัฐเห็นว่า**
เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบ มีกำหนด**อายุความ ๒ ปี**นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิด
และรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้พึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน (**มาตรา ๑๐ วรรคสอง**)

หมายถึง วันที่ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทาง
ละเมิดมีคำวินิจฉัยสั่งการตามความเห็นของคณะกรรมการสอบฯ เป็นวันแรกของการ
นับอายุความ ๒ ปี

สรุป กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ (ปฏิบัติหน้าที่หรือมิใช่
การปฏิบัติหน้าที่) ใช้**อายุความ ๒ ปี**

ตัวอย่าง นายแดง พนักงานขับรถกรม ก. ขับรถด้วยความเร็วสูง เป็นเหตุให้รถราชการพลิกคว่ำ ทำให้รถราชการได้รับความเสียหาย หน่วยงานจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดทางละเมิด เมื่อคณะกรรมการรายงานผลการสอบสวนว่า นายแดงพนักงานขับรถขับรถโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่กรม ก. และผู้แต่งตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยสั่งการว่า เห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสอบสวน **ซึ่งตามกฎหมายถือว่า** วันที่ผู้แต่งตั้งสั่งการดังกล่าว เป็นวันที่หน่วยงานของรัฐรู้การกระทำละเมิดและรู้ตัวผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับทางราชการ **การใช้สิทธิเรียกร้อง** คือ การออกคำสั่งตามมาตรา ๑๒ ให้นายแดงพนักงานขับรถชดใช้เงินหรือการฟ้องคดีต่อศาล ต้องกระทำภายใน ๒ ปี จึงต้องนับตั้งแต่วันดังกล่าว

ตัวอย่าง เทศบาลซื้อที่ดินเพื่อใช้ทิ้งขยะจำนวน ๕๔ ไร่ แต่คณะกรรมการจัดซื้อไม่ได้ตรวจสอบก่อนว่า ที่ดินจำนวน ๕๔ ไร่ ที่ซื้อมัน มีบุคคลอื่นครอบครองอยู่แล้วจำนวน ๑๕ ไร่ ทำให้ที่ดินที่ซื้อเพื่อใช้ทิ้งขยะขาดหายไป ๑๕ ไร่ นายกเทศมนตรีจึงแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิด และเมื่อคณะกรรมการฯ รายงานผลการสอบ นายกฯ มีความเห็นเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๓ ว่า ผู้ต้องรับผิดชอบและชดใช้ค่าที่ดินที่ขาดหายไป คือ คณะกรรมการจัดซื้อ ดังนั้น วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๓ เป็นวันที่เทศบาลรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับเทศบาล ฉะนั้น สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากคณะกรรมการจัดซื้อ ซึ่งต้องใช้สิทธิเรียกร้องภายใน ๒ ปี นับตั้งแต่วันดังกล่าว การที่เทศบาลมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๔๖ ให้คณะกรรมการจัดซื้อชดใช้เงินจึงเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องเมื่อพ้นกำหนดอายุความ ๒ ปี

ข้อสังเกต

เมื่อนายกเทศมนตรีและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ปล่อยปละละเลย ไม่ดำเนินการให้มีการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในระยะเวลา ๒ ปี ตามที่กฎหมาย กำหนดจนเป็นเหตุให้คดีขาดอายุความ ย่อมทำให้เทศบาลได้รับความเสียหาย การกระทำของนายกเทศมนตรีและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้เทศบาลได้รับความเสียหาย จึงต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เทศบาล

ข. กรณีหน่วยงานของรัฐเห็นว่า เจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบ
แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้ว เห็นว่าต้องรับผิดชอบ ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้น
มีกำหนดอายุความ ๑ ปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง
(มาตรา ๑๐ วรรคสอง)

อธิบาย เมื่อหน่วยงานของรัฐได้รับหนังสือแจ้งความเห็นของกระทรวงการคลังแล้ว
หน่วยงานของรัฐต้องสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังก่อน หลังจากนั้น จึงจะไปใช้สิทธิ
เรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตาม
ความเห็นของกระทรวงการคลัง เช่น หน่วยงานของรัฐได้รับหนังสือกระทรวงการคลังเมื่อวันที่ ๑๘
สิงหาคม ๒๕๕๓ และได้มีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม
๒๕๕๔ หลังจากนั้นได้มีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๙
จึงเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็น
ของกระทรวงการคลัง

ตัวอย่าง คดีนี้เป็นกรณีคณะกรรมการเปิดซองสอบราคาของโรงเรียน เห็นว่า ควรจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์จากบริษัท ก. เนื่องจากเสนอราคาต่ำสุดแต่ผู้อำนวยการโรงเรียนสั่งการให้ซื้อจาก บริษัท ข. เนื่องจากเห็นว่า สินค้าของบริษัท ข. มีคุณภาพดีกว่าผู้เสนอราคารายอื่น กรณีเช่นนี้ทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๔๙๙/๒๕๕๙

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราชเขต ๓ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิด และเสนอความเห็น ว่า กรณีดังกล่าวไม่มีผู้ต้องรับผิดชอบทางละเมิดและไม่มีผู้ใดต้อง ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่กรมบัญชีกลางเห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ทำสัญญาจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ วิทยาศาสตร์กับผู้เสนอราคาต่ำสุด แต่กลับสั่งการให้ทำสัญญาจัดซื้อกับห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. ซึ่งเป็น ผู้เสนอราคาสูงสุด ทำให้ทางราชการได้รับความเสียหายในส่วนต่างของราคาในการจัดซื้อที่เพิ่มขึ้น จึงเป็น ความเสียหายที่เกิดจากการใช้ดุลพินิจโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

(มีต่อ)

(ต่อ)

ของผู้ฟ้องคดี อันเป็นการกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับมาตรา ๔๒๐ แห่ง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในผลแห่งการกระทำ ละเมิดนั้น

จากนั้นกรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๒ แจ้งผลการพิจารณาให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราชเขต ๓ ทราบ ต่อมาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๓ ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ให้ผู้ฟ้องคดีรับผิด กรณีจึงเป็นการออกคำสั่งภายในอายุความ ๑ ปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐ มีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

คำสั่งให้ชดใช้เงินมีผลใช้ยันเจ้าหน้าที่ต่อเมื่อ
เจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งแล้ว

มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการ
ทางปกครองฯ บัญญัติว่า คำสั่งทางปกครองให้มีผลใช้ยัน
ต่อบุคคลตั้งแต่วันที่ผู้นั้นได้รับแจ้งเป็นต้นไป

แม้ว่าคำสั่งให้ชดใช้เงิน จะได้ออกมาภายใน ๒ ปี หรือ ๑ ปีแล้วก็ตาม หากเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งคำสั่งให้ชดใช้เงินเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา ๒ ปี หรือ ๑ ปี แล้วแต่กรณี เป็นผลทำให้สิทธิเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ชดใช้เงินเป็น ขาดอายุความ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ.๑๑๓/๒๕๖๔

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้พิจารณาและเห็นชอบกับความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิดเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๘ กรณีจึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนแล้ว ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๘ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องออกคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในกำหนดอายุความ ๒ ปี นับแต่วันดังกล่าวตามนัยมาตรา ๑๐ ว.๒ แห่ง พ.ร.บ.ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ต้องออกคำสั่งภายในวันที่ ๒๕ ก.ย. ๒๕๖๐)

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏต่อมาว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งเทศบาลเมืองราชบุรี ลำบ
ที่ ๑๓/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๐ ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน (ออกคำสั่ง
ให้ชดใช้เงินภายใน ๒ ปี) และได้มีหนังสือเทศบาลเมืองราชบุรี ลำบ ที่ รบ ๕๒๐๐๒/๕๙ ลงวันที่
๒๙ กันยายน ๒๕๖๐ แจ้งคำสั่งไปให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ซึ่งแม้จะไม่ปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้ง
คำสั่งดังกล่าวเมื่อใด แต่ก็ต้องถือว่าได้มีการแจ้งคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทราบอย่างรวดเร็วที่สุด
ในวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นวันที่ที่ลงไว้ในหนังสือดังกล่าว และโดยที่คำสั่ง
ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นคำสั่งทางปกครอง จึงมีผลใช้บังคับบุคคลตั้งแต่วันที่ผู้นั้นได้รับ
แจ้งเป็นต้นไปตามมาตรา ๔๒ แห่งพ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณี
จึงต้องถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ใช้สิทธิเรียกร้องให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
อย่างรวดเร็วที่สุดในวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องเมื่อพ้นกำหนด
อายุความ ๒ ปีนับตั้งแต่วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๘

อย่างไรก็ตาม การใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากการละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ต้องใช้สิทธิเรียกร้องภายใน ๑๐ ปี นับแต่วันทำละเมิดด้วย (ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๔๘ แห่ง ป.พ.พ.)

อธิบายได้ว่า มีความเสียหายเกิดขึ้นแล้ว แต่ไม่รู้ตัวว่าใครเป็นผู้ทำให้เกิดความเสียหาย หรือไม่รู้ว่ามี ความเสียหายเกิดขึ้น ซึ่งย่อมไม่สามารถรู้ตัวผู้กระทำละเมิดได้ อยู่ในตัว **กรณีเช่นนี้กฎหมายบัญญัติว่า** เมื่อพ้น ๑๐ ปี นับแต่วันที่ทำละเมิด หน่วยงานของรัฐไม่มีสิทธิเรียกให้ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๓/๕/๒๕๖๐

คดีนี้หน่วยงานของรัฐเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ต้องรับผิดชอบแต่กระทรวงการคลังเห็นว่า ต้องรับผิดชอบ อายุความใช้สิทธิเรียกร้องมีกำหนด ๑ ปีนับแต่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า การละเมิดเกิดมาตั้งแต่วันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๔๕ และวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๕ ตามลำดับ (กรณีเจ้าหน้าที่การเงินเบิกจ่ายเงินโดยไม่มีหลักฐานประกอบการเบิกจ่าย) ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งให้ชดใช้เงิน ในวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ จึงเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องเมื่อพ้นระยะเวลา ๑๐ ปีนับแต่วันทำละเมิด แม้ว่าจะอยู่ในอายุความการใช้สิทธิเรียกร้อง ๑ ปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังก็ตาม

คณะกรรมการกำหนดราคากลางโครงการก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสีย
ของเทศบาลได้กำหนดราคากลางในโครงการดังกล่าว เป็นเหตุให้เทศบาลได้รับความเสียหาย
ต้องจ่ายค่าจ้างสูงกว่าความเป็นจริง จึงถือได้ว่า วันที่เทศบาลได้นำราคากลางมาใช้ในการ
ทำสัญญาเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ เป็นวันที่คณะกรรมการกำหนดราคากลางได้กระทำ
ละเมิดต่อเทศบาล การที่เทศบาลออกคำสั่งโดยอาศัยมาตรา ๑๒ แห่ง พ.ร.บ.
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน
ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ทราบคำสั่งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙ จึงเป็นการใช้สิทธิเรียกร้อง
ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเมื่อพ้นกำหนดอายุความ ๑๐ ปีนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีกระทำ
ละเมิดตามมาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง แห่ง ป.พ.พ. กรณีจึงเป็นการออกคำสั่งโดยไม่มีอำนาจ
คำสั่งดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษา อพ.../...)

สรุป หน่วยงานของรัฐจะต้องใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐโดยการอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๒ แห่ง พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระค่าสินไหมทดแทน ภายในสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายรู้ถึงการละเมิด และรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ไม่ต้องรับผิดแต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิด **แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันทำละเมิด**

การหาตัวเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด

ตาม พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ไม่ได้บัญญัติขั้นตอนและวิธีการในการหาตัวผู้ต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นไว้แต่ประการใด แต่ได้มีการกำหนดขั้นตอนและวิธีการหาตัวผู้ต้องรับผิดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความ รับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

สาระสำคัญ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
รายงานต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น และหากหัวหน้าหน่วยงานนั้นเห็นว่ามีเหตุอันควรเชื่อว่า
ความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ก็ให้หัวหน้า
หน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดโดยไม่ชักช้า
ให้คณะกรรมการสอบสวนรวบรวมหลักฐานและให้โอกาสผู้ที่เกี่ยวข้องชี้แจงหรือให้ผู้เสียหายได้
ชี้แจงข้อเท็จจริงและได้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม และเมื่อ
สอบสวนพิจารณาแล้วเสร็จก็ให้เสนอความเห็นไปยังผู้สั่งแต่งตั้ง เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับ
ผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว

(มีต่อ)

(ต่อ)

ให้วินิจฉัยสั่งการว่า มีผู้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมีต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ให้ผู้สั่งแต่งตั้งส่งสำนวนไปให้
กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบและพิจารณา เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว
เสร็จให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังและแจ้งคำสั่งนั้น
ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ โดยในการแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบนั้น ให้แจ้งด้วยว่า
มีสิทธิอุทธรณ์ต่อใคร ภายในเวลาที่วันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่ง

กรณีหัวหน้าหน่วยงานของรัฐไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ เช่น

ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาให้ยกฟ้องเพราะเหตุยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดเวลาฟ้องคดีนั้น มหาวิทยาลัยบูรพาจึงได้รับความเสียหายเนื่องจากไม่อาจเรียกร้องให้นาง พ. และนางสาว ม. รับผิดชอบตามสัญญาการศึกษาต่อต่างประเทศได้ เมื่อปรากฏว่า เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยได้ใช้เวลาตามสมควรในการดำเนินการเตรียมเอกสารหลักฐานส่งให้แก่พนักงานอัยการแล้ว และอธิการบดีฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่า เกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย อธิการบดีฯ ก็มีดุลพินิจที่จะไม่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิดได้

กรณีหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีเหตุอันควรเชื่อว่า มีความเสียหายเกิดขึ้นจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ ก็ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาตัวผู้รับผิดชอบทางละเมิด

เช่น เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อว่า อุบัติเหตุดังกล่าวเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดเพื่อพิจารณาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดใน พ.ร.บ. ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้ ดังนั้น เมื่ออากาศยานประสบอุบัติเหตุ กระทรวงกลาโหมสมควรดำเนินการสอบสวนให้ได้ข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติเสียก่อนว่า ความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการที่นักบินได้ปฏิบัติหน้าที่โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่

วัตถุประสงค์ที่ทำให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ
สอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ ก็เพื่อ
ให้ทราบว่า เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นแล้ว มีเจ้าหน้าที่ผู้ใดบ้าง
ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย และต้องชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงิน
จำนวนเท่าใด และนอกจากนี้ความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้น
หน่วยงานของรัฐมีส่วนบกพร่องด้วยหรือไม่

อนึ่ง ไม่ว่าเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกหรือกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ จะต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่เสมอ

การนำผลการสอบสวนทางวินัยในเรื่องเดียวกันมาประกอบการพิจารณาความรับผิดชอบละเมิดโดยไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด จึงไม่อาจกระทำได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓/๙๕/๒๕๕๕)

อำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการฯ เป็นของหัวหน้า หน่วยงานของรัฐ

เช่น เมื่อพนักงานหรือลูกจ้างของมหาวิทยาลัยราชภัฏ... กระทำละเมิด ก่อให้เกิดความเสียหายแก่มหาวิทยาลัยฯ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏฯ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในมหาวิทยาลัย จึงเป็นผู้มีอำนาจ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ

อนึ่ง แม้สิทธิเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน จะขาดอายุความแล้วก็ตาม ก็มิได้เป็นการตัดสิทธิหน่วยงานของรัฐในการแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบฯ

จำนวนและองค์ประกอบของคณะกรรมการสอบ ข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

คณะกรรมการสอบฯ มีจำนวนไม่เกิน ๕ คน โดยผู้มีอำนาจแต่งตั้งต้องคำนึงถึง
ความรู้ความสามารถของกรรมการเป็นสำคัญ โดยจะสังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดก็ได้

เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ก็ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหาย และหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่สังกัดอยู่ ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบฯ

เช่น เทศบาลซื้อที่ดินในราคาสูงกว่าความเป็นจริง เนื่องจากเจ้าหน้าที่สำนักงานที่ดินออกหนังสือรับรองราคาประเมินสูงกว่าความเป็นจริง กรณีเช่นนี้เทศบาลและกรมที่ดินจึงต้องร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบฯ

**การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยไม่ถือว่าเป็นการแต่งตั้ง
คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด**

การกระทำกรรมเดียว อาจเป็นความผิดทั้งวินัยและเป็นการกระทำละเมิดด้วย
เช่น ยืมเงินทดรองราชการไปแล้ว แต่ผู้ยืมไม่หักล้างหนี้เงินยืมซึ่งเป็นความผิดทางวินัยและเป็นการ
กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ

ตัวอย่าง ในคดีนี้ ไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด
แต่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยเท่านั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่า หน่วยงานของรัฐ
ได้นำผลการสอบสวนทางวินัยมาวินิจฉัยให้ผู้นั้นรับผิดและชดใช้เงิน **ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า**
การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินคืนจากการกระทำละเมิดตามมาตรา ๑๒
แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง
ความรับผิดทางละเมิดขึ้นทำการสอบสวนตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ
ก่อนแล้ว

(มีต่อ)

(ต่อ)

จึงจะทำการวินิจฉัยและออกคำสั่งได้ เมื่อกรณีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๒ ได้ออกคำสั่งที่ ๑๓๖/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๔๓ ให้ผู้ฟ้องคดีชุดใช้คืนเงินยืมทรงจ่ายที่ยืมไปโดยมิได้ดำเนินการตามนัยดังกล่าวแล้ว แต่ได้นำผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยซึ่งเป็นคณะกรรมการสอบสวนตามกฎหมายคนละฉบับและมีอำนาจหน้าที่แตกต่างกันมาเป็นเหตุในการออกคำสั่งดังกล่าว จึงเป็นการออกคำสั่งไปโดยมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการ อันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดไว้ คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด อ.๑๑๔/๒๕๕๔)

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด เป็นการพิจารณาทางปกครอง ตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดจึงต้องมีความเป็นกลาง

ตัวอย่าง เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า การก่อสร้างถนนสายพิพาทมีนาย ช. เป็นผู้ควบคุมงานก่อสร้างและเป็นผู้รายงานว่าผู้รับจ้างก่อสร้างไม่ปฏิบัติตามสัญญา ส่วนนาย ก. เป็นกรรมการตรวจการจ้างคณะเดียวกับผู้ฟ้องคดีและเป็นผู้มีความเห็นแย้งไม่ตรวจรับงานจ้างก่อสร้างถนนดังกล่าว จึงเห็นว่า นาย ช. และนาย ก. เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าว และเคยได้ให้ความเห็นไว้แล้วว่าการดำเนินการก่อสร้างถนนดังกล่าวนั้นไม่ถูกต้องตามแบบและข้อกำหนดในสัญญา อันเป็นความเห็นที่เป็นปรักษ์โดยตรงกับความเห็นของผู้ฟ้องคดีที่ตรวจรับงานดังกล่าว เมื่อบุคคลทั้งสองมาทำหน้าที่ในฐานะเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดกรณีของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นกรณีที่มีเหตุซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางตาม มาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๒๑/๒๕๕๔)

ในการสอบสวนคณะกรรมการสอบสวนต้องให้โอกาสเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม (ข้อ ๑๕)

การให้โอกาสเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอ ถือเป็นขั้นตอนในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรา ๓๑วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยหากคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงละเลยไม่ปฏิบัติ มีผลทำให้การสอบสวนไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันส่งผลให้คำสั่งชดใช้เงินเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วยเช่นกัน

ตัวอย่าง มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ในการกระทำเรื่องเดียวกันโดยมีกรรมการชุดเดียวกัน **ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า** หากคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดจะนำพยานหลักฐานและผลการสอบสวนทางวินัยบางส่วนมาใช้ประกอบการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดก็สามารถนำมาใช้ได้ แต่ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการสอบสวนเพื่อหาผู้รับผิดชอบทางละเมิดด้วย คือ คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดต้องให้โอกาสเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับความเสียหายที่เกิดขึ้นได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรมในกรณีที่ต้องรับผิดชอบชดเชยค่าสินไหมทดแทนดังกล่าว การนำเอาพยานหลักฐานในชั้นสอบสวนทางวินัยมาวินิจฉัยให้เจ้าหน้าที่ ต้องรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายให้แก่หน่วยงานของรัฐ โดยคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดไม่ได้ให้

(ต่อ)

เจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้รับทราบพยานหลักฐานที่เป็นผลร้ายแก่ตน (เช่น ถ้อยคำของพยานและเอกสารที่เกี่ยวข้อง) รวมทั้งไม่ได้ให้โอกาสเจ้าหน้าที่ได้ชี้แจงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานก่อน คำสั่งให้ชดใช้เงินย่อมเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามข้อ ๑๕ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และมาตรา ๓๐ แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการออกคำสั่ง เป็นผลให้คำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๙๑/๒๕๕๕)

ตัวอย่าง คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๑๘๔/๒๕๕๘

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดได้นำข้อเท็จจริงตามรายงานการสืบสวนของคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงไปใช้ในการพิจารณา โดยไม่ได้เรียกผู้ฟ้องคดีไปสอบสวนอีก ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีโอกาสได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม **ตามข้อ ๑๕ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙** อีกทั้งคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงต้องให้ผู้ฟ้องคดีได้มีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวก่อนที่จะมีคำสั่งทางปกครอง เมื่อไม่มีการดำเนินการดังกล่าว การพิจารณาทางปกครองที่นำไปสู่คำสั่งทางปกครองเรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน **จึงเป็นคำสั่งที่กระทำโดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการ อันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น** คำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

โดยสรุป การสืบสวนข้อเท็จจริงมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการรู้ว่ามี ความเสียหายเกิดขึ้นแก่ทางราชการหรือไม่เท่านั้น และเมื่อรู้ความเสียหายแล้ว แต่จะมีผู้ใดบ้างที่เป็นผู้ต้องรับผิดชอบและต้องชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงินจำนวนเท่าใดนั้น ต้องไปดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิดต่อไป **ดังนั้น** การสืบสวนของคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงและการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิดจึงเป็นการดำเนินการที่ต่างขั้นตอนและต่างความประสงค์กัน กรณีจึงไม่อาจใช้บันทึกถ้อยคำของผู้ฟ้องคดีที่ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง มาเป็นการให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิดได้ **(เว้นแต่ผู้ฟ้องคดียินยอมให้นำมาใช้ต่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิด)**

การสั่งการของผู้มีอำนาจแต่งตั้ง

เมื่อได้รับรายงานความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดแล้ว ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งพิจารณารายงานพร้อมพยานหลักฐานดังกล่าว ทั้งนี้ ความเห็นของคณะกรรมการไม่ผูกพันผู้แต่งตั้งที่จะมีความเห็นเป็นอย่างอื่น

(ข้อ ๑๖ วรรคสาม)

หากผู้มีอำนาจแต่งตั้งเห็นว่า ข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการสอบสวนได้มา ยังไม่เพียงพอที่จะวินิจฉัย ผู้มีอำนาจแต่งตั้งมีอำนาจสั่งให้คณะกรรมการสอบเพิ่มเติมหรือทบทวนได้ หรืออาจวินิจฉัยว่า เจ้าหน้าที่กระทำความละเมิดจึงต้องรับผิดชอบหรือเจ้าหน้าที่ไม่ได้กระทำความผิด จึงไม่ต้องรับผิดชอบ แล้วแต่กรณี

(๑) ในกรณีที่ผู้มีอำนาจแต่งตั้งวินิจฉัยว่า มีผู้รับผิดชอบและต้องชดใช้
ค่าสินไหมทดแทน (ข้อ ๑๓/ วรรคหนึ่ง)

วันที่ได้วินิจฉัยดังกล่าว ถือว่าเป็นวันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิด
และรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน อายุความในการใช้สิทธิ
เรียกร้อง ๒ ปี จากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด เริ่มนับตั้งแต่วันที่ดังกล่าวเป็นต้นไป

(มาตรา ๑๐ วรรคสอง)

ตัวอย่าง เมื่อผู้มีอำนาจแต่งตั้ง (ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา) วินิจฉัยตาม รายงานความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบว่า หัวหน้าฝ่ายการเงินและผู้อำนวยการส่วนการคลังต้องรับผิดชอบและชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีเจ้าหน้าที่การเงินในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายักยอกเงินของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นจำนวนเงิน ๕ แสนบาท เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๒ วันดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นวันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับหน่วยงานของรัฐ อายุความการใช้สิทธิเรียกร้อง (ออกคำสั่งให้ชดใช้เงิน) มีกำหนดระยะเวลา ๒ ปี นับแต่วันดังกล่าว ในที่นี้คือ อายุความการใช้สิทธิเรียกร้องสิ้นสุดในวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๔

หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เสียหายต้องส่งสำนวน การสอบฯ ไปให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

เมื่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ
มีคำวินิจฉัยว่า มีผู้ต้องรับผิดชอบ และกำหนดจำนวนเงินที่จะต้องชดใช้ **หรือ**วินิจฉัยว่าไม่มี
เจ้าหน้าที่ผู้ใดต้องรับผิดชอบแล้ว ให้ผู้สั่งแต่งตั้งส่งสำนวนไปให้กระทรวงการคลัง
เพื่อตรวจสอบ **โดยยังไม่ต้องออกคำสั่งให้ผู้ต้องรับผิดชอบชดใช้เงินก่อน** และเมื่อ
กระทรวงการคลังมีความเห็นเป็นประการใด ก็ให้ออกคำสั่งให้ชดใช้เงินตามความเห็น
ของกระทรวงการคลัง

แบบฟอร์มการขอเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานในราชการบริหารส่วนกลาง
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
ตามประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
เรื่อง แนวทางการเผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณะผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน พ.ศ. ๒๕๖๑
สำหรับหน่วยงานในราชการบริหารส่วนกลางสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

แบบฟอร์มการขอเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	
ชื่อหน่วยงาน : ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข วัน / เดือน / ปี : ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๘ หัวข้อ: เอกสารประกอบการบรรยายให้ความรู้ เรื่อง การดำเนินการทางวินัยและความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ และหลักปฏิบัติราชการที่ดีจากแนวคำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยและความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดย นายประนัย วณิชชานนท์ ตุลาการหัวหน้าคณะในศาลปกครองสูงสุด ในโครงการอบรมเสริมสร้างศักยภาพหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข (MOPH Fight Against Corruption 2025) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๘ ณ โรงแรมมารวย การ์เด็น กรุงเทพมหานคร รายละเอียดข้อมูล (โดยสรุปหรือเอกสารแนบ) เอกสารประกอบการบรรยายให้ความรู้ เรื่อง การดำเนินการทางวินัยและความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ และหลักปฏิบัติราชการที่ดีจากแนวคำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยและความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดย นายประนัย วณิชชานนท์ ตุลาการหัวหน้าคณะในศาลปกครองสูงสุด ในโครงการอบรมเสริมสร้างศักยภาพหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข (MOPH Fight Against Corruption 2025) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๘ ณ โรงแรมมารวย การ์เด็น กรุงเทพมหานคร Link ภายนอก: ไม่มี หมายเหตุ:	
ผู้รับผิดชอบการให้ข้อมูล พศวีร์ วัชรบุตร (นายพศวีร์ วัชรบุตร) ตำแหน่ง นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ วันที่ ๒๒ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๘	ผู้อนุมัติรับรอง พศวีร์ วัชรบุตร (นายพศวีร์ วัชรบุตร) ตำแหน่ง นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ (หัวหน้า) วันที่ ๒๒ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๘
ผู้รับผิดชอบการนำข้อมูลขึ้นเผยแพร่ พศวีร์ วัชรบุตร (นายพศวีร์ วัชรบุตร) นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ วันที่ ๒๒ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๘	